

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno poceni in praznično. — Inserati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati po vrsti Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-32, 31-33, 31-34, 31-35 in 31-36

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 36 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRAD, Slomškova trg št. 5. — Poštna številka v Ljubljani št. 10.351.

Chamberlain o zožitvi blokade

Zavezniki so odločeni poostri blokado z vsemi sredstvi, s katerimi razpolagajo, zlasti pa z nakupi v nevtralnih državah onemogočiti prevoz vojnih potrebščin v Nemčijo

London, 3. aprila. s. (Reuter) V spodnji zbornici je podal včeraj min. predsednik Chamberlain poročilo o poteku vojne in razvoju mednarodnega položaja v zadnjih 14 dneh, odkar parlament ni zasedal.

Največ pozornosti in ekspozicije je posvetil Chamberlain položaju nevtralnih držav in vprašanju blokade Nemčije. Zavezniki so odločeni, da ne bodo dovolili, da bi se Nemčija razpolagala na vse načine, ki so jim na razpolago. Ti načini so predvsem nove trgovinske pogodbe z nevtralnimi državami, nakupi blaga v nevtralnih državah, v prvi vrsti pa zavezniki pomorske sile, ki so zavezniki odločeni v polni meri uporabiti. Zavezniki imajo pred seboj silo Nemčije, ki na svoj lasten način tolmači vprašanje nevtralnosti, obenem pa silo nevtralnih držav, ki žive v bojazni pred posledicami, če ne bi pristale na nemške zahteve. To je problem, ki ga postavlja dvojno nemško pojmovanje nevtralnosti nam in nevtralnemu. Politika zavezničkov upošteva v vseh podrobnostih pravice nevtralec, na drugi strani pa Nemčija brez pomislekov uničuje imetje nevtralec in ubija nevtralne državljane, kadarkoli se ji to zdi primerno. Brez pomislekov grozi Nemčija z napadi na nevtralne sosede, ki bi hoče na pomoč drugim napadenim nevtralnimi državami. Vse naše spoštovanje nevtralnih pravic in naše simpatije za nevtralne države ne morejo preprečiti, da ne bi opozorili nevtralec, da vsaka prevelika pomoč, ki jo nudijo s pošiljanjem vojnega materiala Nemčiji, lahko povzroči, da bodo končno izpostavljeni same isti usodi, ki so jo bile neizbežno prejšnje nemške žrtve.

Anglija je že sklenila trgovinske sporazume s Španijo, Grčijo in Turčijo. Prav ta trenutek je podpisan v zunanjem ministrstvu tudi trgovinski sporazum z Dansko. V Parizu se nadaljujejo razgovori za slične trgovinske sporazume med zaveznicami in Švic, v kratkem pa pride v London rumunska delegacija, da spremeni dosedanjega angleško-rumunski plačilni sistem. Vse te nove trgovinske pogodbe vsebujejo striktno določilo, da morajo te nevtralne države omejiti uvoz onega materiala v Nemčijo, ki bi bil lahko za Nemčijo vreden za nadaljevanje vojne.

Na drugi strani pa skušamo v nevtralnih državah nakupiti tak material. Ne moremo sicer prevzeti vsega izvoznega presečka držav, ki mejijo na Nemčijo, lahko pa povečamo nakupe rudnin, masti in petroleja, da s tem reduciramo te dobave Nemčiji. Na ta način sta Anglija in Francija zadnje čase povečali svoje nakupe kovin v južni Evropi in z novo trgovinsko pogodbo smo prevzeli ves preseček norveške produkcije kitove masti.

Obenem morajo nevtralne države uvideti, da jim ne moremo dati v nakup produktov iz svojega imperija, če nam ne dajo jamstev, da bodo v bodoče omejile svoj izvoz v Nemčijo.

Anglija in Francija sta odločeni, da porabita v polni meri za blokado Nemčije tudi svojo vojno mornarico. Angleške ladje so že na določenih mestih, da preprečijo plovbo nemških tovornih ladij iz Skandinavije. Te operacije naših vojni ladij so zopet pokazale, kako prazno je nemško bahanje, da je kontrola Severnega morja v nemških rokah. Glede tega vprašanja pa razmišljamo še o drugih učinkovitih ukrepih. Zbornica naša bo prebrala, da nismo dosegli meje učinkovitih ukrepov v tem predelu, kjer je Nemčija nedavno potopila toliko nevtralnih ladij in povzročila smrt toliko nevtralnih mornaric.

Prejemamo tudi poročila, da dobiva Nemčija zadnje čase tudi po kopnem dobave po poteh, ki jih je doslej komaj uporabljala. Položaj v tem pogledu skrbno proučujemo in nameravamo podvzeti ukrepe, ki bodo primerni.

Ce hočemo povzročiti Nemčiji čim večji nered v vojni pripravi, ji moramo odrezati vsakor koli dovod vojnega materiala, ki ga neobhodno rabi za svojo agresivno politiko. Zato smo odločeni nadaljevati gospodarsko vojno do skrajnih sil, ki so nam na razpolago. Ob koncu tedna bo prišel v London francoski blokadni minister Monet, da se posvetuje z angleškim blokadnim ministrom Crossom glede novih blokadnih ukrepov.

Govorec o pozivu angleških poslaniškov na Balkanu na konferenco v London, je dejal Chamberlain:

Ta konferenca bo gotovo dala plodne rezultate za vzdrževanje miru in varnosti na Balkanu. Nemška propaganda trdi, da nameravamo porušiti mir na Balkanu. Ta trditve je seveda neresnične. Prepričani smo nasprotno, da prav naša zveza s Turčijo najuspešnejše jamči za ohranitev varnosti in miru na Balkanu.

Obširno je govoril Chamberlain o zasedanju zavezniškega vojnega sveta v Londonu pretekli teden. Vojni svet je sprejel sklepe glede bodoče zavezniške vojne politike. Kakšni so ti sklepi, tega seveda ni mogoče povedati, deklaracija, ki jo je vojni svet sprejel, pa gre daleč preko vseh dosedanjih izjav, da sta Anglija in Francija pripravljene boriti se skupno v vojni do skupne zmage. Ta deklaracija napoveduje stalno sodelovanje Anglije in Francije za vzpostavitev miru in obnovitev mednarod-

nege reda, ki bo zagotovil svobodo vsem narodom, spoštovanje zakonitosti in ohranitev miru v Evropi. Deklaracija določa, da Anglija in Francija ne bosta niti razpravljali o mirovni predlogih, dokler se ne bosta popolnoma prepričali, kakšen naj bo pravi mir, kakor tudi, da bodo predložili upoštevati njuno varnost in vseh drugih narodov v Evropi. Slična obveznost, da ne sme skleniti separatnega miru, veže Anglijo že odprej pogodba s Poljsko. Druga točka deklaracije določa po sklenitvi miru angleško-francosko sodelovanje v vseh pogledih, dokler bo to potrebno pri obnovitveni delih.

Vsak nov sestanek zavezniškega vojnega sveta kaže, da postaja angleško-francosko sodelovanje na vseh področjih čim dalje tesnejše. Upam, da bodo seje zavezniškega vojnega sveta odsele bolj pogoste, ne samo, da dajo navodila za nadaljevanje vojne, temveč tudi, da izpolnijo mehanizem, ki bo potreben za konsolidacijo miru po vojni.

Debat

Za predsednikom Chamberlainom je govoril vodja opozicije major Attlee, ki je pristočno pozdravil izjavo predsednika vlade, da se britansko-francosko sodelovanje ne bo nehalo niti po končani vojni. Ko je govoril o nevtralnih državah in njihovih odnosih do vojskujočih se držav, je rekel: Mi se zavedamo, da se borimo tudi zanje, kadar oni govorijo o mednarodnem pravu, pa vedo, da ne bo več obstajalo mednarodno pravo, ali pa mednarodni zakon, če mi vojne ne dobimo. Mi moramo upoštevati, do katere meje smemo nekatere nevtralne države to odkrito priznati. Ohraniti moramo mednarodni red kljub vsem kršitvam našega sovražnika, ter moramo onemogočiti napade na šibkeje države. Upam, da se bomo prijateljski posvetovali z vsemi nevtralnimi državami o teh stvareh. Attlee je dalje zahteval, da se izdajo novi ukrepi za vodstvo gospodarske vojne in da se začne odločnejša politika na gospodarskem

Odmevi po svetu

London, 3. aprila. s. (Reuter) V včerajšnjem govoru min. predsednika Chamberlaina vidijo v političnih in diplomatskih krogih jasen znak, da angleška in francoska vlada načeta mirno gledati, kako se Nemčija stalno okorišča s tem, da ne upošteva pravic nevtralnih držav. Delstva so pokazala, da uvažajo nemški sosedje zadnje čase izredno velike količine surovin, ki se ga preko njihovih lastnih potreb. Kajor je Chamberlain povedal, ukrepi Anglije proti temu še niso izčrpani, splošno pa prevladuje vtis, da Anglija in Francija v izvajanju poostre blokade Nemčije ne bosta nastopili z nobenimi dramatičnimi presenečenji, temveč bosta enostavno nadaljevali pot, ki sta jo že pričeli. Tudi ni pričakovati, da bi bila vsaka odločitev takoj objavljena, čim bo padla ali pa se morja že izvajala.

Vsi današnji angleški listi komentirajo včerajšnji Chamberlainov govor. »Times« naglašja, da daje govor sigurnost, da so zavezniški odločeni energično nadaljevati vojno. Pokazal je, da sta tako angleška vlada kakor tudi narod povsod in ob vsakem času na svojem mestu, v sedanjem trenutku pa še posebno v borbi proti nemškemu gospodarskemu življenju. »Daily Telegraph« pravi, da gospodarska vojna ni samo ofenzivnega značaja proti narodnemu socializmu, temveč tudi obramba nevtralec. Ti lahko razvijejo svoje trgovske odnose z zaveznicami, toda pod pogojem, da omeje svoj trgovski promet z Nemčijo.

»Manchester Guardian« napoveduje, da bodo prišli za nevtralce sedaj hudi časi, ker se bodo zapletli v spore z Nemčijo, če bodo izpolnili angleške zahteve, toda neodvisnost nevtralec je odvisna prav od njih pravic, za katere se Anglija in Francija borita. Delavski »Daily Herald« s Chamberlainovim govorom ni popolnoma zadovoljen. Chamberlain hoče, da čakamo, pa bomo videli dejanja vlade. Dobro, pravi list, toda za vedno ne bomo čakali. Tudi »News Chronicle« zahteva, naj nastopi vlada bolj energično v izvajanju blokade.

London, 3. aprila. s. (Havas) Diplomatski urednik »Press Association« piše, da je odločni ton včerajšnjega Chamberlainovega govora, ki kaže, da nameravajo zavezniški z največjo energijo nadaljevati gospodarsko vojno proti Nemčiji, napravil izvrsten vtis v angleških parlamentarnih krogih. Posebno pozornost povzročajo odstavki, ki pravi, da morajo nevtralci omejiti svoj trgovinski promet z Nemčijo, če hočejo računati na nakup angleških kolonialnih proizvodov. Odločni Chamberlainov ton je zbudil zaupanje tudi v onih krogih v parlamentu, ki so bili vzmernirani zaradi blokadnih ukrepov, ki so se zdeli doslej nezadostni.

V Franciji

Pariz, 3. aprila. AA. Ves francoski tisk obširno komentira govor, ki ga je imel Chamberlain včeraj v parlamentu. Ekspo-

in diplomatskem politju. Na koncu je rekel: »Mi ne želimo, da bi se razširilo vojno porušilo, temveč želimo, da se vojna čimprej konča. Cilj bomo dosegli, če sporočimo vsem nevtralnimi narodom, da se vojna tiče tudi njih in da se mi borimo tudi za njihovo svobodo.

Angleška nota Švedski in Norveški

London, 3. aprila. z. V tukajšnjih dobro informiranih diplomatskih krogih so sponi zatrdili, da je angleška vlada po svojih poslanikih že izročila norveški in švedski vladi note, v katerih zahteva, naj takoj podvzameta primerne ukrepe, da se prepreči nadaljnje kršitve skandinavskih nevtralnih vod s strani Nemčije. Če tega ne storita, bosta za to poskrbeli Anglija in Francija.

Razširjenje blokade na Črno morje?

London, 3. aprila. o. Dopisnik »Daily Telegraph« poroča iz Bukarešte, da je govor Molotova ojačil rumunsko stališče napram zahtevam nemškega gospodarskega pooblaščenca dr. Clodiusa. Ni samo slučaj, da manjka tovornih vagonov za transport rumunskih proizvodov v Nemčijo. Ti vagoni se uporabljajo za prevoz materiala k utrjevalnim delom ob sovjetski meji ter se odpravljajo z največjo naglico v določene kraje. V zvezi z govorom Molotova trdi dopisnik omenjenega londonskega lista, da je Rumunija sprejela preko Rima obljubo Madžarske, da ne bo napadla Rumunije. Končno izjavljajo, da smatrajo v Bukarešti kljub demantju iz Londona, da je neposredno pričakovati akcije zavezničkov na Črnem morju in da bo vprašanje razširjenja blokade na to področje predstavljalo predmet razgovorov na konferenci angleških diplomatskih zastopnikov iz balkanskih držav.

ze angleškega predsednika vlade ni, kakor naglašajo vsi komentari, nobena grožnja nevtralnimi državami, temveč opozorilo, da je poostreitev blokade odločno dejstvo, kateremu se bo morala Nemčija ukloniti. Chamberlain je posebno naglasil, da se bo vojna razvila sedaj na gospodarskem polju, na katerem imajo zavezniški orožje, ki ga Nemci nimajo. To orožje se imenuje »nakup«. Francija in Anglija lahko nabavljata drugod surovine, ker imata zadržavo valuto. Nemčija se nahaja v mnogo slabšem položaju glede na blok »sterling - frank - dolar«. Na drugi strani je Chamberlain pojasnil nevtralnim državam, da zavezniški ne bodo trpeli, da bi bili ogroženi zaradi velikih nakupov nevtralec, kajti zavezniški niso prepričani, da nevtralne države ne bodo izvajale v Nemčijo proizvode, kupljene v zavezniških državah. Ker ne želi uničiti gospodarskega življenja nevtralnih držav, je Chamberlain sklenil izvesti racionalizacijo dobav surovin tem državam. Včeraj je angleški premier napovedal v sporazumu s Francijo in v zvezi s sklepi vrhovnega zveznega vojnega sveta gospodarsko vojno.

Glavni urednik »Petit Parisien« pravi, da pomeni Chamberlainova izjava pomemben preokret v vojevanju. S poudarkom, ki ne dovoljuje nobenega dvoma glede odločnosti zavezničkov, je predsednik angleške vlade napovedal Nemčiji gospodarsko vojno z vsem orožjem, ki se v taki vojni lahko uporabi. To vojno bodo zavezniški vodili z vedno večjo ostrijo. Chamberlainov govor ni nič manj kategetičen kakor govor, ki ga je imel Churchill. Ta govor je tem pomembnejši, ker veže vladno angleškega imperija. Nemčija ne bo mogla dobiti materiala, ki je neobhodno potreben za vojevanje in njeno agresivno politiko. Blokada postaja vedno strožja in resnejša. Ničesar ne bo opuščen, da s cilji zavezničkov ne bi dosegel je dejal Chamberlain.

»Ordre« pravi, da sta doslej obstojali dve vrsti nevtralnosti, ena, ki je bila ugodna za Nemčijo in druga, ki se je prilagodila mednarodnemu pravu ter je tako veljala samo za zavezničke. Zaveznički ne bodo trpeli več dveh meril enih in istih držav.

Diplomatični urednik »Petit Journal« naglašja, da je Chamberlain definirati sredstva, s katerimi nameravajo zaveznički poostri blokado, ne da bi s tem delali krivico narodom, ki se ne udeležujejo vojne. Predvsem bo sklenjena vrsta trgovskih sporazumov, s katerimi bo strogo omejen obseg izvoza držav, s katerimi se sporazumi sklepajo, in sicer izvoza v Nemčijo.

Čurški dopisnik »Journal« pravi, da Nemci ne bodo ostali neaktivni napram poostritvi blokade in pomorski vojni, toda jasno je, da se nemške možnosti omejeje. Tudi Zedinjene države naglašajo o priliki Chamberlainovega govora enakost pogledov s Francijo in Anglijo.

»Jour« naglašja vedno tesnejše sodelovanje med Francijo in Anglijo. Pri tem navaja besede predsednika angleške vlade, da bo angleško-francosko sodelovanje razširjeno na vsa področja, ki so važna za skupne interese in za varnost obeh narodov.

V Skandinaviji

London, 3. aprila. s. (Reuter) V skandinavskih državah današnji listi obširno komentirajo Chamberlainov govor. Po večini ga listi pozdravljajo. V Oslu piše »Morgenbladet«, da bo imel govor pomirljiv učinek na nevtralce. Kar je Norvežanom v govoru posebno všeč, je dejstvo, da Chamberlain ni napadel skandinavskih držav, kakor so to storili nekateri drugi zavezniški politiki.

Švedski listi so z govorom manj zadovoljni, vendar pa v svojih komentarjih izražajo vsaj zadovoljstvo, da Chamberlain v govoru ni direktno omenil vprašanja uvoza železne rude iz Švedske v Nemčijo. »Stockholm Tidningen« naglašja, da je Chamberlain namignil, da bodo zaveznički izvajali pritisk na nevtralce s tem, da jim ne bodo prodajali svojih kolonialnih proizvodov, če nevtralci ne bodo omejili svojega trgovinskega prometa z Nemčijo. Na drugi strani pa pravi list, da ni v govoru nobenega znaka, ki bi kazal, da namerava Anglija podvzeti drastične ukrepe proti Norveški zaradi prevoza švedske železne rude v Nemčijo. Tudi ni videti v govoru nobene grožnje proti pravicam nevtralnih držav.

Nemški odgovori na Chamberlainove grožnje

Nemčija bo reagirala v vsakem primeru in sicer z največjo energijo

Berlin, 3. aprila. AA. (DNB). Nemški tisk prinaša samo kratke komentarje k včerajšnjemu Chamberlainovemu govoru. Nemški listi trdijo, da sloni Chamberlainov govor na dvojni morali. Glavni smisel njegovega govora je sporočilo, da bo Anglija vršila oborožen pritisk na nevtralne države.

»Deutsche Allgemeine Zeitung« naglašja, da vsebina Chamberlainovega govora ni nova. Nemčija lahko sedaj samo izjavi, da bo izvajanje sklepov zavezničev, vojnega sveta povzročilo reakcijo Nemčije v vsakem primeru in sicer z največjo energijo. Pritisk, ki ga nameravata zapadni demokraciji izvrševati na kontinentalne države, pomeni samo nov polkus, da bi se vojna razširila tudi na druge države. Tak polkus bi pomenil z gospodarskega stališča pravo norost. Sam Chamberlain je izjavil, da Anglija v nobenem primeru ne more kupiti vsega presečka proizvodnje evropskih držav. Nemčija k temu samo lahko doda, da vršijo te države intenzivno trgovinsko izmenjavo z Nemčijo in da se bo to stanje nadaljevalo.

Berliner Börsen Zeitung« naglašja, da je Chamberlain med surovinami, katerih izvoz v Nemčijo je treba preprečiti, predvsem omenil mast ter na ta način ponovno potrdil, da je namen pomorske blokade povzročiti v Nemčiji lakoto. Ta motivacija je sama po sebi dokazuje, da nima nameravana akcija zapadnih velelil proti nevtralcem nobene pravne podlage.

»Völkischer Beobachter« pravi, da vse te grožnje zapadnih velelil dokazujejo samo politično in vojaško slabost zapadnih demokracij. Vprašati se je treba, proti komu prav za prav Anglija vodi vojno. Vojna proti nevtralcem ni neposredna vojna proti Nemčiji, sklepi vrhovnega vojnega sveta z dne 28. marca pa so naperjeni izključno proti nevtralcem. Če bi se Chamberlain posrečilo izvršiti svoje načrte, potem bi prenehala vsa trgovina nevtralec z drugo največjo industrijsko silo na svetu ter bi bilo s tem paralizirano vse gospodarsko življenje evropskih držav. Gospodarsko življenje Evrope je nemogoče brez izmenjave dobrin med posameznimi drugimi državami in Nemčijo kot največjo industrijsko državo.

Berliner Lokalanzeiger« piše: Nove grožnje, ki jih vsebuje Chamberlainov govor so najvažnejše, kar je Chamberlain včeraj povedal. Važno je pa tudi to, da Chamberlain ni povedal nobene besede o načinu, kako vodi Anglija vojno in kako jo vodi njena zavezniška Francija, ki jo je Anglija potegnila v sedanjo avanturo.

Nemške priprave pri Vladivostoku

London, 3. aprila. j. (Reuter). Diplomatski urednik lista »Yorkshire Evening News« poroča, da je Nemčija izvedla priprave izredno velike obseznosti v svrhu organiziranja prevoza preko Sovjetske unije v Nemčijo. Ti prevozi, ki naj služijo Nemčiji za oskrbo svoje industrije s surovinami, bodo morali napraviti izredno dol-

V Italiji

Rim, 3. aprila. s. (Havas) V italijanskih političnih krogih je napravila največji vtis Chamberlainova izjava, ki govori o zožitvi blokade Nemčije in akciji z vsemi sredstvi na gospodarskem področju. V Italiji smatrajo, da se s to Chamberlainovo izjavo začenja nova faza, morda celo odločilna, v razvoju mednarodnega položaja. Splošno tudi menijo, da bo zožitev blokade zelo prizadela trgovino nevtralnih držav in ustvarila kočljiv položaj. Italijanski krogi ostro kritizirajo zavezniške ukrepe, ki hočejo omejiti nevtralno trgovino z Nemčijo na tako zvano normalno količino.

V Ameriki

New York, 3. aprila. s. (Havas) Ameriški listi beležijo iz Chamberlainovega govora zlasti napovedi o zožitvi blokade Nemčije, vendar pa ne kažejo nobenega presenečenja nad zavezniškimi ukrepi v tej smeri. Poudarjajo, da kažejo ti ukrepi voljo zavezničkov, da čim prej uničijo narodno socialistično Nemčijo. Ameriško javno mnenje je po Wellesovi vrnitvi iz Evrope in po oficialnih izjavah, ki so bile ob tej priliki podane, prišlo do prepričanja, da mir v sedanji evropski vojni ne bo tako kmalu mogoč. Javno mnenje v Zedinjenih državah gotovo simpatizira z zaveznicami, obenem pa si tudi želi čimprejšnjega miru. Zato pa si tudi želi, da bi Anglija in Francija nastopili v vojni čim bolj energično, ter jo čim prej zaključili. Obenem pa izražajo v Zedinjenih državah željo, da novi zavezniški blokadni ukrepi ne bi prizadeli ameriške zunanje trgovine. V tem pogledu je važno, da angleško-francoska komisija za nakup vojnega materiala v Zedinjenih državah pravkar pripravila nove nakupe, ki bodo trgovske zveze Anglije in Francije z Zedinjenimi državami poglabili. Končno ni v Zedinjenih državah ostalo neopazeno, da skuša Anglija voditi vojno s tem, da samo regulira trgovinske odnose med nevtralnimi državami in Nemčijo, med tem ko Nemčija brezobzirno potaplja nevtralne ladje.

go pot preko vsega ozemlja Sovjetske unije. Urednik angleškega lista pripominja, da hoče Nemčija urediti sovjetsko luko na Daljnem Vladivostoku za tisto točko, v kateri se bo stekalo vse tlitopsko blago, namenjeno v Nemčijo, ne da bi se moralo izpostavljati nadzorstvu pomorske kontrole v Atlantiku in Tihem oceanu, ter ne da bi se bilo bati, da bi postalo žrtev zavezniške blokade. Že pred več ko tremi meseci je prispela v Vladivostok posebna nemška komisija, ki ji je bila poverjena organizacija te prevozne poti v Nemčijo. V koliko so nemške priprave doslej uspele, še ni znano.

Tokio, 3. aprila. br. (Stefani). Listi so davi objavili vest, da so se na pomorskih progah proti Vladivostoku pojavile sovjetske vojne ladje. Vest je vzbudila v japonskih krogih precejšnjo pozornost. Kmalu pa se je tolmačila v tem smislu, da imajo sovjetske vojne ladje v prvi vrsti nalogo, ščititi sovjetske trgovinske ladje pred angleškim vojnim brodomjem, ki je v zadnjem času pričelo ustavljati sovjetske ladje in jih odvajati na pregled v Hongkong ali francosko Indokino.

Manevri ameriške mornarice na Pacifiku

San Diego, 3. aprila. AA. (Reuter) Manevri ameriške mornarice so se začeli popolnoma. Trajati bodo 7 tednov. Udeležuje se jih 130 vojni ladij. Nasprotni brodomji, eno iz Kalifornije, drugo pa s Havajskih otokov, se bosta srečala nekje na Tihem Oceanu v teku prihodnjega tedna. Operacije so razdeljene na tri glavne faze. Mornariški minister Edison bo spremljal manevre z admiralke ladije »Pensilvanija«, nekaj časa pa bo prebil tudi na drugih vojni ladijah, da bi se prepričal o delovanju posameznih enot.

Iz notranje politike

KONFERENCA SOCIALISTIČNIH ZAVAZNIČKOV V LJUBLJANI

Snoči so se zbrali v salonu kolodvorske restavracije zaupniki socialističnega gibanja v Ljubljani. Udeležba je bila precej lepa, zbralo se je okrog 70 zaupnikov. Konferenci je predsedoval Jurij Stanko. Na dnevnem redu je bil predvsem referat o političnem položaju v državi. Poročal je dr. Živko Topolovič. Razen tega je še poročal bivši tajnik Delavske zbornice Filip Uralnik o obnovitvi socialistične stranke v državi. Končno je bilo sklenjeno, da bodo kmalu sklicali konferenco po posameznih mestnih okrajih ter začeli delati na terenu.

Iz državne službe

Upokojeni so strojevodja Anton Soukup, Karl Koradija, Bogumir Neuman, prometnik Jurij Jelen in vlakovodja Anton Majcen, vsi pri delovni dislokaciji v Ljubljano.

Naloge zavezniške vojske na Bližnjem vzhodu

Izjave generala Weyganda dopisniku švicarskega lista

Geneva, 3. aprila. AA. »Journal de Geneve« objavlja izjavo, ki jo je dal njegovemu dopisniku v Bejrutu general Weygand.

Na vprašanje, zakaj je zbrana zavezniška vojska na vzhodu, je general Weygand odgovoril: V zadnjih mesecih izjavljata Nemčija in Sovjetska Rusija politiko, zaradi katere smo morali podvzeti varnostne ukrepe. Mi smo tukaj zato, ker poznamo nemško taktiko.

Na pripombo novinarja, da je vojska precej daleč od morebitnega bojišča, je general Weygand odgovoril: Mi imamo letala in vsa mogoča prevozna sredstva. V primeru potrebe bomo takoj na mestu. Franci

cozi spoštujemo pravice drugih držav, zato se tudi nahajamo tukaj na lastnem ozemlju. Mi ne napadamo svojih sosedov, kakor delajo drugi.

Na vprašanje, ali so vse zavezniške čete pod njegovim poveljstvom, je general odgovoril: Jaz sem samo vrhovni poveljnik francoskih čet v Siriji. Vse druge je izmislieno in je samo sovražna propaganda. Turška vojska je pod poveljstvom maršala Cakmaka. Vrhovni poveljnik vseh vojnih sil v Egiptu in Palestini je v Kairu. Hvaležen vam bom, če demantirate vse lažne vesti, ter poveste, da je general Weygand samo poveljnik sirjskih čet.

Zopet napad na Scapa Flow

Nemška letala so bila že po nekaj minutah preganana, ne da bi povzročila kako škodo

London, 3. aprila. s. (Reuter). Snoči v mraku so nemški bombniki izvršili napad na Scapa Flow. Angleška lovška letala in protiletalski topovi so nemška letala takoj preganala, tako da je ves napad trajal samo pet minut. Med tem ko so sirene na Orknejskem otočju še napovedovale letalski napad, so nemška letala že zopet izginila. Pri napadu ni bila zadeta nobena angleška vojna ladja, pač pa je bilo poškodovano eno nemško letalo, ki je bilo najbrže sestreljeno. Nemška letala so odpravila več bomb, vendar je le ena padla na kopno. Kakor pravi uradno poročilo angleške admiralitete, ni bil noben civilist zadet.

Berlin, 3. aprila. AA. (DNB). Nemška letala vrste »Heinkel« so izvršila ponoven napad na angleško pomorsko oporišče Scapa Flow. Po vestih, ki so bile sprejete radiotelegrafično z letal, so nemška letala bombardirala več angleških vojnih ladij z večjimi bombami. Več ladij je bilo zadetih popolnoma, več drugih ladij pa je bilo poškodovanih. Ena ladja se je nagnila na stran, druga pa je bila zavita v dim. Nemška letala so se že vrnila v svoja oporišča.

Oster nizozemski protest v Berlinu

Haag, 3. aprila. s. (Reuter). Nizozemska vlada je naročila svojemu poslaniku v Berlinu, naj vloži pri nemški vladi oster protest zaradi napadov nemških letal na nizozemske ribiške ladje, zlasti pa zaradi nedavnega napada na ladjo »Protinus«, ki jo je nemško letalo potopilo. Nemško letalo je ladjo bombardiralo in obstreljevalo, čeprav je imela jasno označene nizozemske nacionalne barve. Kapitan ladje je bil pri napadu ubit, dva druga mornarja pa sta utonila. Nizozemska vlada zahteva v svoji noti, naj nemške oblasti kaznujejo letalce, ki so izvršili napad, obenem pa si pridržuje pravico, da zahteva povračilo povzročenih škod.

Danski protest v Londonu

Kodanj, 3. aprila. s. (Reuter). Dansko zunanje ministrstvo je objavilo danes uradno poročilo o potopitvi nemške trgovske ladje »Stinnes IV« po angleški podmornici. Komunikacije pravi, da leži trup ladje v 15 m globoki vodi poldrugo miljo od danske obale, torej popolnoma v danskih teritorialnih vodah. Na podlagi preiskave, ki so jo izvršile danske oblasti, je dobil danski poslanik v Londonu nalog, da zaradi potopitve ladje vloži protest pri angleški vladi. London, 3. aprila. AA. (Reuter). Izdano je bilo uradno poročilo o potopitvi nemške tovorne ladje »Hugo Stinnes«. Poročilo pravi, da je angleška podmornica srečala nemško ladjo izven teritorialnih vod ter ji zapovedala, naj se ustavi. Toda nemška ladja se ni ustavila in ko je posadka videla,

Švedska bo branila z orožjem svoje pravice

Stockholm, 3. aprila. AA. (Reuter). Švedski vojni minister je imel večer v Upsali govor, v katerem je dejal, da bo švedska mobilizirala vse svoje sile, ki so ji na razpolago, če bi bila napadena. Če bi kdo ogrožal švedsko samostojnost, bodo švedski prišli za orožje in jo branili. Naša usoda v sedanjem spopadu, ko se vselesile spoprije na borbo za življenje in smrt, je negotova. Vsak trenutek nam lahko zapreti resna nevarnost tako, da moramo biti vedno pripravljeni. Švedska je sicer mala država, toda njena moč zadostuje, da se upre, če bi bila zapletena v spopad. Če bi se vse severne države združile v skupno obrambno zvezo, bi bil njihov položaj za varovan. Mi moramo vsekakor braniti neodvisnost in nevtralnost politiko, ki mora sloneti na spoštovanju švedskih legalnih pravic. Z vojujočimi se strankami mora švedska postopati nepristransko.

Belgijski poslanički pozvani v Bruselj

Bruselj, 3. aprila. AA. (DNB). V teku tedna bo imela belgijska vlada posvetovanja s svojimi veleposlaniki in poslanički v tujini. Belgijski veleposlanik v Rimu grof de Kesov je že prisel v Bruselj, kjer ga bosta sprejela kralj Leopold in zunanji minister Spaak. Za jutri se pričakuje prihod belgijskih diplomatskih predstavnikov v Berlinu, Parizu, Londonu, Haagu in Vatikanu. Po sporočilu zunanjega ministrstva bodo vsi ti razgovori informativnega značaja.

Ameriške simpatije za zavezniške

New York, 3. apr. s. (Reuter). Po glasovanju ameriškega instituta za javno mnenje je sedaj v Ameriki 84% prebivalstva naklonjenega zavezniški zmagi v vojni. Samo 1% glasovalcev simpatizira z Nemčijo. Napredni prejšnji glasovanji se v tem pogledu opaža precejšnja sprememba v korist zavezničkov.

Zopet je tekla kri

Gornja Radgona, 1. aprila. Na prijaznem griču Kapeli nad vasjo Radenci je bilo na belo nedeljo žegnanje, in se je tam radi toplega in solčnega spomladanskega dne zbralo to leto izredno mnogo pobožnih kristjanov od blizu in daleč, zlasti pa mladine, ki si ob takih prilikah deli navadno pisanke, sklepa razna znanja za bodoče ženitve, fantovske družbe pa navadno obračunavajo stara sovrašva. To leto sicer takih fantovskih obračunavanj ni bilo, pač pa je komaj 18letni France Potočnik iz Hrašenc hotel samega sebe preizkusiti in ovekovečiti kot bodočega nevarnega junaka noža. V družbi svojcev je odšel na žegnanje, oborožen z velikim žepnim nožem, za katerega domači niso vedeli. Okrog pol 11 dopoldne se je oddaljil od svojcev, s katerimi je bil v gostilni Janeza Lukovnjaka pod bregom ter krenil z nekim dekletom navkreber proti cerkvi. Na križpotju pri šoli je zagledal večjo fantovsko družbo in ko je

prisel v njihovo bližino, je nenadoma skočil med fante z odprtim nožem ter brez vsakega prerokanja zamahnil proti Francu Vambergerju iz Zrnove in nato še proti Zinkovici Janezu iz Janzevega vrha. Vambergerju je prizadel zavojačo rano v zapestju desne roke, kjer mu je prerazil vse žile, da je prišel močno krvaveti. Zinković Janez pa je še pravočasno odskočil pred napadalcem, ki ga je le malo zadel ob desno nogo, mu razparal hlače in mu prizadel manjšo ranico.

Močno krvavečega Vambergerja je odpeljal neki kolesar na svojem kolesu v Radence, kjer mu je banovinski zdravnik dr. Sedlaček nudil prvo pomoč ter ga takoj odpeljal v bolnico, kjer je radi izgubljenosti krvi bil na ponedeljek umrl. Mladega junaka noža so hoteli fantje linčati, kar pa so preprečili orožniki ter ga močno vkleknjenega odgnali s seboj. Potočnik svoj zločin priznava, češ »kar sem naredil, sem naredil!« Izročen je bil sodišču v Gornji Radgoni, kjer ga čaka zaslišana kazen.

Velik dovoz krompirja na trg

Krompir se je nekoliko pocenil, a v primeri z lanskimi cenami je še vedno drag

Ljubljana, 3. aprila. Živilski trg je ob tržnih dneh čedalje bolj založen s krompirjem in z jabolki. Jabolki kmetje pozimi niso mogli razprodati zaradi mraza (ker je bil prevoz tvegan, saj bi sadje zmrazilo že med vožnjo), krompirja pa marsikdo jeseni ni hotel prodati, ker je pričakoval, da ga bo lahko tem dražje prodal spomladi. Jeseni smo trdili, da imajo kmetje, čeprav je bila lanska letina za krompir res slaba, vendar se precej krompirja za prodajo. Nekateri so se zaradi tega razburjali, češ da budimo razpoloženje med meščani proti kmetom. V resnici pa privošči kmetom, da prodajo svoje prideleke po primerni ceni, a kljub temu moramo razlikovati kmeto od kmeta: nekateri bogatejši kmetje tudi skušajo spekulirati, ko se jim ponudi prilika, a zaradi tega so prizadeti tudi revnejši kmetje. Ker se je krompir tako silno podražil, so zdaj prizadeti najbolj kmetje sami, ki morajo kupovati seme. Letos mora kupovati semenski krompir marsikateri kmet, ki ga je prejšnja leta celo prodajal.

Jeseni smo napovedovali, da se bo krompir spomladi najbrž pocenil, ko ga bodo kmetje dostavili na trg v večjih količinah. Zdaj se je krompir v resnici začel pocenjevati. Sicer je še precej drag v primeri z lanskimi cenami. Noben tržni dan jeseni ni bilo napredaj toliko krompirja kakor danes. Do 9. je bilo na Sv. Petra nasipu že nad 60 voz krompirja, a so ga še vedno dovažali iz oddaljenih krajev.

V prvih tržnih urah so kmetje ponujali krompir po 2,50 din kilogram najdražje, a ker je bilo kupec sorazmerno malo, so ga kmalu nudili povprečno po 2,25 din. Nekaj ga je bilo prodanega že po 2 din

kilogram, precej pa tudi po 2,20 din. Od zadnjega tržnega dne se je krompir pocenil približno za 50 par pri kilogramu. To velja za navadni beli krompir. Kifelijar je seveda precej dražji, zlasti še, ker ga je malo napredaj; danes so ga prodajali po 3,50 din kilogram.

Zdaj dolenski krompir ni nič cenejši od gorenjskega, kakor je bil jeseni. Dolenski krompir je namreč po mnenju nekaterih za seme boljši od gorenjskega in kmetje precej povprašujejo po njem. Danes so po krompirju povpraševali precej tudi meščani, ne le kmetje. Nekateri pa se še vedno niso odločili za nakup, ker pričakujejo, da se bo krompir še pocenil. Težko je je napovedati, koliko se bo še pocenil, ker je mnogo odvisno od vremena; če bo ob tržnih dneh lepo vreme, bo dovoz še nekaj časa dober, ker se je izkazalo, da je še v resnici mnogo krompirja. Če bo pa dovoz slab, bodo cene precej visoke.

Po novem izkazu tržnega urada o cenah živilskih potrebščin v Ljubljani v zadnjih 14 dneh ni bilo velikih sprememb, če izvajamo podražitev mesa in slanin. Obeta se nam zopet podražitev kave. Trgovci so že zaprosili za dovoljenje na banški upravi, da smejo podražiti kavo. Podražitev upravičujejo s podražitvijo uvoznih stroškov.

Ceprav je še ob jutrih nenavadno hladno dan za dnevni in vselej močna slana, je vendar na trgu že precej domače zelenjave. Trnovčanke so tudi že začele prodajati prvo berliko. Ki je po 2 din merica. Precej je tudi špinacle, zelene radice in motvilca. Malo se je pocenila uvožena zelenjava, tako da prodajajo solato zdaj že od 10 din za kilogram navzgor.

Umor v Klečah pojasnjen

Kako je bil Anton Hribnik umorjen in oropan

Ljubljana, 3. aprila. Ko so 21. marca izkopali v zasipnici za pesu na Kregarjevi njeni v Klečah nemaznoga umorjenca, je stala varnostna oblast pred zagonetko. Mirlica ni nihče poznal, ugotovljeno pa je bilo, da je ležal v zamrzni zemlji najmanj že dva meseca. Pri komisijskem ogledu se je ugotovilo tudi, da je bil umorjenec invalid in da mu je manjkala levica pod komolcem. Na tej podlagi so pričeli orožniki z Ježice preiskavo. Povpraševali so po sosednih kraji, če morda kje pogrešajo opisu odgovarjajočega moškega, pa povsod so dobili negativen odgovor. Na policiji pa so se kasneje spomnili, da so imeli opravka nekdo z aretirancem, ki mu je manjkala levica in ki je bil znan v tihotapških krogih. Uganka se je tedaj hitro razvozljala in že čez dva dni je bilo ugotovljeno, da je bil umorjenec v Klečah 25letni bivši ključavničarski pomočnik Anton Hribnik iz Horjula, ki pa je zadnji čas stanoval nekje v Rožni dolini. Pri obdukciji se je izkazalo, da Hribnik ni bil ustreljen, marveč da ga je morilec pobil najbrž s kladivom.

Po identifikaciji umorjenca in drugih ugotovitvah so pričele varnostne oblasti mrzlično iskati morilca. Uvedena je bila temeljita preiskava, ki pa je bila spodbujala zelo otežkočena, ker se ni vedelo, s kom se je Hribnik družil, posebno zadnji čas. Po daljših polzvedbah so končno dognali, da je imel Hribnik stike z ne-

kdm S., ki je bil brez dela in se je rad družil s tihotapci saharina. Sledila pa je še druga zanimiva ugotovitev. Hribnik je imel stalne stike s tihotapci, sam pa ni hodil čez mejo, temveč je poiskal vtihoapljenega blaga na lažji način. Znano je, da so tihotapci zelo previdni. Shajajo se vedno na samotnih krajih in najraje ponoči. Tudi Hribnik je prihajal z njimi v stik samo na samotnih krajih, kjer je prejemal od njih največkrat vtihoapljeni saharin in njim potem pogelnil, ne da bi za blago odšel denar. Shajanje na samotnih krajih pa je postalo usodno tudi njemu. S., ki je vedel, da ima Hribnik vedno pri sebi precej denarja, je sklenil umoriti ga. Poiskal je še dva tovariša s črnuč, ki sta bila prav tako kakor on, lakomna denarja. Sklenili so izvesti Hribnika v zasled in ga oropati. Sredi januarja je S. povabil Hribnika na Ježice, češ da ima zanj imeniten tihotapski posel. Domenjen so bili, da se snidejo ponoči na črnuškem mo tu. Najbrž so se tam res sneli in so šele nato krenili proti Klečam, kjer so mu menda nekaj nad 5000 din, nato pa mrtvega pokopali v Kregarjevo zasipnico. Morilca sta bila dva mehanika s črnuč, ki ju je policija že prišla. S. pa je bil na preži nekje v bližini. Po zločinu je S. odšel domov, že naslednje jutro pa je prišel v stanovanje morilcev, ki sta še spala in jima ukradel ves Hribnikov denar.

Linhartova »Micka« in Smoletov »Varh«

Dvoje prvih slovenskih komedij je želo z izvrstno uprizoritvijo popoln uspeh

Ljubljana, 3. aprila. Linhart in Smolet, dva prav izjemno simpatična moža iz začetne dobe našega posvetnega leploslovja, prvi iz Zoisove, drugi iz Prešernove družbe, nam poženeta vselej val ljubezni in spoštovanja v srce in glavo, kadar koli pade med nas njuno ime. Linhart prvi naš zgodovinar in ustvaritelj prvih dveh naših odskih iger, kritičen duh in zlat človek, Smolet živa sončna vedrost in toplota, kavališki veseljak, ki ga je nesrečna ljubezen pahnila v najbolj črn obup, nesrečnik, ki je begal po Evropi in kakor Prešeren »brez miru okrog divjale«. Oba je še mlada pokosila smrt, več-

no njihovih literarnih načrtov je zagrnil — grob. A kar sta storila, jima ohrani nad vse časten spomin v zgodovini slovenskega slovstva. O večno nepozabljenih zaslugah Antona Linhartova za našo zgodovinsko vedo in za slovensko dramo smo že obširno govorili ob jubileju 150letnice prve slovenske komedije »Zupanove Mice«. O Smoletu je treba danes povedati, da se je s Prešernovo pomočjo lotil izdajanja slovenskih knjig v gajici in da je res izdal Vodnike »Pamir«, le brez »Ilirje« oživljenec, ker mu jo je prepovedala cenzura, in Linhartovega »Matičke« kar v dveh izdajah, v bohoritici

in gajici. In nato je izdal še lastni prevod Garičkove komedije »Varh«. Hotal je še izdati svoj prevod Allinghamove igre »Norenje arece« in Malavaišev prevod Kotzebuejeve igre nemške »Stiske«. Imel je že dovoljenje cenzure, a smrt ga je prehitela. Umrl je za kapjo 30. novembra 1840, jedva 40 let star. Dasi je bil trgovec in posestnik, je kakor V. Vodnik ljubil in pravilno cenil pomen narodnih pesmi, ki jih je zbiral, jih nekaj objavil v »Čbelici« s Prešernovo redakcijo, nekaj jih je uporabil Stankov Vraz, nekaj jih je izšlo šele v strekijevem zborniku, mnogo pa se jih je po njegovi smrti pogubilo. Izpodbujal je na delo Mat. Copa in Prešerna, in njuno tople prijateljstvo ima večten spomenik v tako široko znani posmrtni. V spomin Andreja Smoleta: Črna te zemlje pokriva odeja...

Nekoliko prikupnemu Smoletu sta ohranila najlepši spomin tudi Janez Trdin in dr. Ivan Tavčar in gotovo še kdo. Prav je bilo torej, da smo naposled dobili na oder v družbi ljubke »Zupanove Mice« še Smoletovega »Varha«, svobodno in na slovenska tla presajen prevod angleške komedije Davida Garricka. Medtem ko nastopajo v Micki pošteni slovenski kmetje v nasprotju s pokvarjeno gospodo, ki jo zadene zasluženo osramočenje, nastopajo v »Varhu« le osebe meščanskega stanu; a tudi v tej igri se čuti osti proti gosposki spekulativnosti, proti kvarnim vplivom tujstva in smešnosti spakovanja v tuji govorici.

Režiserja dr. Kret in prof. O. Šest sta se zavzela za obe igri s posebno skrbnostjo ter sta uprizorila rokojoko »Micka« in biedermeierskega »Varha« glede kostumov in dekoracij v čim vernejši obliki; poseben mik pa sta jima dala s tem, da sta ohranila govorico po originalu. Naložila sta s tem igralcem prav težko nalogo, saj je to jezik svoje dobe, poln nemščizmov, še neokretne stilizacije in zastarele frazeologije, a tudi z obilico krepkih in sočnih domačih izrazov. Trud se je lepo obnesel, in priznavamo, da sem imel pri tej govorici prijetno domačnost užitek.

»Zupanovo Miceko« so zopet igrali odlično in so kreacije Cesarja (župan, oče kmet), Danilove (Micka), Šaričeve (prezidenta) — režiserja vse spletke in Preselnika (Anže, pristen gorenjski fant); pa imenitni Glažek, ki ga igra izvrstno Sever, in zlahtni podlec Tulpenheim s Drenovcem ter slednjič njegov koristolovski pajdaš Monkof s Kraljem. Igrica je prav ugajala.

Smoletov »Varh« nam je prinesel novo pikantno literarno in igralsko poslastico. Preprosta je, a polna finega humorja, rahle satire na moško ničemernost, pa tudi zanimiva s psihološke strani. Dvoje nežnočutnih oseb, bogatega varuha ali jereba Sreeta in njegove varovanke Malike, stoji v nasprotju z robustnim, dovolj originalnim osebam; stricu Ropetu se preseneti živjo zaskomina po Maliki, domišljivi Ropet stricnik odleti s svojo vsiljivostjo, a hista, postarna Nežika spletkači dobrodušno in doseže, da je uspeh edino pravilen, varuh vzame Maliko, ki se je ljubila, samo odkriti se drug drugemu dolgo nimata poguma. Res obstoji poseben čar teh dveh, v bistvu navlnih iger v barvi dobe in značaju oseb svojega četa, za nas posebej pa v muzikalnosti ljube stare nam govorice.

Pravi angleški in zdaj kranjski gentleman je Drenovec kot rahločutni, elegantni Srce, varuh, zdrav, prikupno komičen tip je ustvaril Lipah s stricem, zelo zabaven in pristen stricnik francoskih manir je Sever, izredno ljubka in fino diskretna v svojem nastopanju sonča Malika Anke Levarjeve, pa naposled prav dobra in topla Nežika Rakarjeve, Igrica v dveh dejanjih pa je svoj lepi uprizoritvi, skrbni igri, zanimivi govorici, pa tudi po svoji vsebini zelo zanimiva in žela popoln uspeh. Fr. G.

Boleznica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 3. aprila: Rihard

DANASJE PRIREDITVE

Kino Matice: Maria Antonetta

Kino Sloga: Vesela škota

Kino Union: Tarzan in njegov sin

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 3. aprila: Severna lisca. Red A

Cetrtek, 4. aprila: Asmodej. Red B (in Poletni abonma)

Petek, 5. aprila: Zaprti.

Sobota, 6. aprila: Zupanova Micka. Varh. Izven.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Sreda, 3. aprila: Adriana Lecouvreur. Red Sreda

Cetrtek, 4. aprila: Figarova svatba. Red Cetrtek

Petek, 5. aprila: Zaprti.

Sobota, 6. aprila: Figarova svatba. Red A.

PRIDODNI TEDEN

bo debutirala na našem

odru mlada, nadarjena pevka Sonja Ivan-

čičeva, ki si je za to priliko izbrala visoko

zahtevno naslovno partijo Donizettijeve

»Lucie Lammermoorske« Simpatična

pevka je našemu občinstvu znana že s svojih

uspešnih koncertnih in radijskih nastopov, zato bo njen odski debut nedvomno

zbudil široko zanimanje. Sodelovali bodo

že: Gostič, Anžlovar, Lupsa, Marčec, Rakovec in Barbičeva. Režija bo Frelihova,

dirigiral pa bo A. Neffat.

Iz Celja

— Iz mestne službe. Služba mestnega tržnega nadzornika kot pogodbenega uradnika je bila podeljena g. I. Fijavžu, ki se je doslej solal v Zagrebu. Nova dva policijska agenta in novi stražniki so v torek nastopili službe pri predstojništvu mestne policije v Celju.

— Za sokolski slovenski večer, ki bo v soboto 6. t. m. v Narodnem domu v Celju, bo zadnja vaja za Češko besedo in narodna kola drevi ob 8. v telovadnici Sokolskega društva Celje matice.

— Koncert območje mladine v celjskem gledališču. Mladinski pevski zbor »Vihar« na meščanski šoli na Raketu bo priredil v nedeljo 7. t. m. ob 15. v celjskem gledališču koncert slovenske mladinske pesmi. Zbor ima 110 pevcev in pevke. Na koncert, ki bo gotovo nudil lep užitek, ponovno opozarjamo prebivalstvo Celja in okolice.

T

Za vedno nas je zapustila naša dobra in skrbna mati, stara mati, svakinja in teta, gospa

Jožefa Murn, roj. Vesel

soproga trgovca in posestnika

Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek 4. aprila ob 16. uri izpred hiše žalosti na šukljetoj cesti na farno pokopališče v Šmihelu.

NOVO MESTO, dne 3. aprila 1940.

ŽALUJOČA RODBINA MURNOVA

Raznašalca (ko)

kolesarja za okraje Vevče, Dev. Marija v Polju in Zalog sprejemno takoj. V pošte pridejo doma iz navedenih krajev. — Zglasite se v četrtek, dne 4. t. m. ob 1/2. uri popoldne v upravi »Slov. Narod«.

DNEVNE VESTI

— Osebnostne doklade staroupokojencev s polno visokošolsko izobrazbo ne more prirediti o osebnosti v rodbinskih dokladih državnih upokojencev z dne 15. marca 1940, št. 7.550-1, pripadajo državnim upokojencem, ki so bili upokojeni po prejemkih po zakonskih predpisih, veljavnih pred 1. septembrom 1923, če imajo popolno visokošolsko izobrazbo in če so bili upokojeni z več kot 20 leti priznane službene dobe, večje osebnostne doklade kakor ostalim staroupokojencem z enako pokojnino. Ker pa finančna direkcija o solski izobrazbi staroupokojencev v obsegu nima nobenih podatkov, novih dokladov staroupokojencem s polno visokošolsko izobrazbo ne more prirediti in izplačati, dokler ne dobi dokazila o njih izobrazbi. Vsi staroupokojenci s popolno visokošolsko izobrazbo, ki imajo nad 3.000 din letne pokojnine, naj tedaj finančni direkciji predložijo, da se po njihovi predložitvi pripravi seznam, ki ga bodo prejeli vsi staroupokojenci s popolno visokošolsko izobrazbo.

— Prva seja novega izvršnega odbora Narodne banke. Včeraj dopoldne je bila pod predsedstvom guvernerja dr. Dragotina Protića prva seja novega izvršnega odbora Narodne banke. Seji je prisostvoval med drugim članji tudi b. v. s. minister in predsednik upravnega odbora Beogradske zadruge dr. Miroslav Gorgijević.

— Iz prosvetne službe. Za sreskega šolskega nadzornika za solski srez Litija II je imenovan učitelj državne narodne šole v Planini Josip Dolgan. V višjo položajno skupino so napredovali nastavniki moške meščanske šole v Celju Svojnir Jamšek, nastavniki II. moške meščanske šole v Mariboru Fran Somer, učitelj državne narodne šole v Ljubljani Franc Trost, učitelj narodne državne šole v Silvici Radovan Mešček, učiteljica narodne državne šole v Mariboru Erna Bračić, učiteljica državne narodne šole v Ljubljani Ivanka Cegnar, učiteljica državne narodne šole v Ljubljani Albina Zavašnik, učiteljica državne narodne šole pri Sv. Barbari Marija Korenjak in učiteljica državne narodne šole na Vranskem Bibijana Jakše.

— Nemški filmski igralci v Splitu. Sredi aprila prispe v Split skupina nemških filmskih igralcev. Nemci hočejo namreč v Dalmaciji posneti zunanje prizore za film »Grešna mladost«. V tem filmu bo nastopal tudi naš filmski igralec Svetislav Petrovič.

— Za spomenik kralju Tomislavu v Zagrebu potrebujejo se 1.000.000 din, ker bi bilo treba temeljito preurediti trg, kjer bi bil spomenik. Z zdaj je nastalo vprašanje od kod dobiti približno se en milijon din za preureditev Trga kralja Tomislava. Zagrebški listi se upravičeno vprašujejo dali nama Zagreb najdenih stroškov.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list k. banske uprave dravske banovine« št. 27. z dne 3. t. m. objavlja proračun izdatkov in dohodkov za leto 1940-41.

— Dunav porušil nasip pri Novem Sadu. Ker je dosegel Dunav pri Novem Sadu včeraj jutraj največjo višino kar so jih sploh kdaj zabeležili namreč 684 cm ali 25 cm nad ono iz leta 1926, ko so bile okrog Novega Sada velike polave, je voda zalila del Novega Sada in sicer tako zvalo Armicevo naselje. Včeraj pred polnočjo so naenkrat zazvonili zvonovi in zatulile sirene. S tem je bilo prebivalstvu sporočeno, da je Dunav porušil nasip. Voda je pridrla tako hitro, da niso pomagali nobeni ukrepi. V poplavljenem naselju žive večina siromašni vaščani. Nad 2.000 ljudi je ostalo brez strehe. Voda je porušila že večerj dopoldne nad 20 hiš in gotovo se jih bo še mnogo podrla, ker so zgrajene iz slabega materiala. Iz mnogih ulic so se morali izseliti vsi ljudje. Voda je že včeraj dosegla železniško progo Novi Sad-Sombor. Civilnemu prebivalstvu je moralo prihiteti na pomoč vojaštvo. V Petrogradu je voda porušila že 41 hiš, pod vodo je pa deloma nad 200 hiš. Tudi Zemun je deloma že poplavljen. Iz Banata prihajajo poročila, da ljudje še ne pomnijo, da bi bila Dunav in Tamiš tako narasla kakor zdaj.

— Maksimiranje cen modre galice. Končno je urejeno vprašanje cen modre galice. Odbor za kontrolo cen je maksimiral cene modre galice na 6.68 din franko vagon tovarna.

— Letošnji IX. mariborski teden se bo vršil v času od 3. do 11. avgusta 1940. Posvetovalni sestanke vseh gospodarskih in kulturnih činiteljev mariborskega okrožja v svrhu dogovora glede razstave in sporeda mariborskega tedna se bo vršil v četrtek dne 4. aprila ob 18. uri v mestni posvetovalnici na »Ratovski« trgu. Predstavniki posameznih gospodarskih in kulturnih ustanov bodo na tem sestanku stavili predloge, v katerem obsegu in s kakšnimi razstavami bodo letos sodelovali.

— Nov grob. V Novem mestu je umrla danes soproga trgovca in posestnika ga Jožefa Murn, rojena Vesel. Bila je splošno znana in priljubljena. K večnemu počitku jo položijo jutri. Pogreb bo jutri ob 16. izpred hiše žalosti na Šukijevi cesti na faro pokopališče v Šmihelu. Bodi ji lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo jutraj hladno, čez dan topleje vreme, oblačnost bo narasla. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu in Dubrovniku 14, v Ljubljani 12,3, v Mariboru in Zagrebu 12, v Kumboru 11, v Beogradu, Sarajevu in na Rabu 10, na Visu 7. Davi je kazal barometer v Ljubljani 758. temperatura je znašala 0,0, na aerodromu —4,4.

— Meningitis v Zagrebu. V Zagrebu so za 8 dni zaprti državno obrtno šolo, ker se je pojavil med dijaki en primer meningitisa. Šola bo ta čas razkužena. Nevarno se pa širi meningitis v Dalmaciji, kjer je

zahteval zadnje dni 7 žrtev. — V goreči hiši rodila dvojčka. V bosanski vasi Garevu je izbruhnil požar v hiši kmetke Petre Barevič. Takoj so prihiteli sosedje gasiti. V goreči hiši je pa Barevičeva žena ta čas rodila dvojčka. Požar gašili kmetje so zaslišali iz hiše jok novorojenčkov, in ko so vtrli v izbo, so našli tam onemesto mater, kraj nje pa dvojčka. Vse tri so prepešali v bolnico.

— Zagonetna smrt. V Zagrebu je včeraj ponoči nenadoma umrl na cesti mlarski pomočnik Božidar Aršek, star 32 let. Policijski zdravnik ni mogel točno ugotoviti vzroka njegove smrti. Po njegovem mnenju je podlegel Aršek zastrupljenju, ali pa je nastopila nenadna smrt zaradi rane na glavi, ki jo je imel že dve leti. Ni pa tudi izključeno, da se je zastrupil sam zaradi nesrečne ljubezni.

— Učence z nožem zaklal tovariš. V Derventi je v ponedeljek nek učenec 4. razreda, star 12 let, z nožem zaklal svojega tovariša učenca 2. razreda. Do uboja je prišlo med pretepanjem.

— Strana smrt dveh zaljubljenih. V neposredni bližini kolodvora v Vinkovcih se je odigrala včeraj pretresljiva ljubavna tragedija. 22letni privatni namestnik Mato Veber in 25letna gospodinja pomočnica Frančiška Kšan sta skupaj skočila pod brzovlak, ki je vozil iz Beograda proti Zagrebu. Vlak je oba strahovito razmesaril. Pri samomorilcih so našli 5 poslovnih pism, v katerih pravita, da gresta v smrt zaradi nesrečne ljubezni. Iz enega Vebrovega pisma je pa razvidno, da si je končal življenje zaradi neozdravljive bolezni, ki je bila ovira, da se ni mogel poročiti s svojo izvoljenko. Za samomor sta se odločila tri dni prej. Dekle se je pred samomorom še izpovedalo in dalo za mašo za svoje pokojne starše.

Iz Ljubljane

— 1. Ponedelja na Kongresnem trgu. Po koledarju je že 14 dni pomlad, a ob jutri je še prava zima. Na Kongresnem trgu, ki spravi tak na Kongresnem trgu, se preden je izšlo solnce, Niso pričakovali, da bo jutraj še tako mrzlo. V nekaj minutah se je trg izpremenil v izvrstno drsalnico, vendar niso mogli ljudem privoščiti drsanja, zato so delavci strahili dohode na trg, da si ljudje niso polomili udov. Pomočje so delavci spirali led, ker je bilo sonce še prebalo, da bi ga stalo. — 1. Planist Ivan Noč, ki spada med najizrazitejše izvajajoče naše umetnike, bo sodeloval kot solist na jubilejnim koncertu Orkestralnega društva Glasbene Matice v ponedeljek, dne 8. t. m. v veliki unijski dvorani. Izvajal bo drugi klavirski koncert, ki ga je napisal slavni ruski skladatelj Rahmaninov. Delo je napisano za klavir s spremljevanjem velikega simfoničnega orkestra, kar bo oskrbel pomnoženi orkester Orkestralnega društva pod vodstvom skladatelja Lucijana Marja škernjanc. Orkester sam pa bo izvajal še Faurejevo Ouverturo po operi Phaeleopa, škernjancovo najnovejšo suito za godalni orkester in Saint-Saensovo II. simfonijo. Koncert bo v veliki unijski dvorani v ponedeljek dne 8. aprila ob 20. uri. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

— Društvo prijateljev pravne fakultete je imelo 29. p. m. v prostorih apelacijskega sodišča občni zbor. Soglasno je bil izvoljen stari odbor s predsednikom apelacijskega sodišča dr. Goljo Vladimirjem kot predsednikom in s sprejembo, da so bili izvoljeni članovi v odbor g. finančni ravnatelj Mozetič Josip, g. univerzitetni profesor dr. Stanko Lapajne in g. odvetnik Ferdo Majaron. Članovi je imelo društvo v preteklem letu 311. Za izdajanje »Zbornika znanstvenih razprav«, ki ga izdaja profesorski zbor pravne fakultete, je zbralo društvo na članarini 9.330 din, dočim so znašali stroški za Zbornik 25.987 din in bo ostalek plačala pravna fakulteta iz svojega fonda. Izdajanje Zbornika znanstvenih razprav je velikega pomena. Profesorski zbor ima priliko, da v njem obravnava vsako leto aktualna pravna vprašanja. Članki imajo kratek resumé v kakem svetovnem jeziku. S tem si utre Zbornik pot v širni svet. Izdajanje Zbornika pa ima tudi praktičen pomen. Fakulteta dobiva za Zbornik v zamenjavo znanstvene knjige in časopise. Tudi v bodočem letu bo društvo nadaljevalo svojo nalogo, da čim bolj podpre pravno fakulteto. Gotovo se bodo našli pravniki, ki delujejo v praktičnih položjih, kakor doslej, tudi v bodoče zavedali svoje dolžnosti in odgovornosti nasproti našemu najvišjemu kulturnemu zavodu.

— 1. Opozorjamo na koncert pevskega društva »Krkovo Trnov«, ki bo v petek 5. t. m. ob 20. uri v veliki Filharmonični dvorani. Na sporedu so samospevi, ki jih bosta pela solista Roman in Tone Petrovič ter moški zbori, ki jih bo pel društveni pevski zbor pod vodstvom zborovodje Jožeta Hanca. Kot spremljevalec na klavirju bo sodeloval Dragomir Simon. Vstopnice so na razpolago v knjigarni Glasbene Matice.

— 1. V društvu »Soča« bo predaval v soboto 6. t. m. v dvorani »Pri levu« ob pol 21. priljubljeni predavatelj mestni zdravnik g. dr. M. Franca »O neuporabnosti zdravilnih moči, dosegljivih vsakomur«. Govoril bo o dobri volji, vagoni volje k zdravju, o življenjskem optimizmu, samozaupanju, samozavesti in veri vase in v vse dobro. Ker je to predavanje v resnici za vse potrebno in podučno, pričakujemo velikega obiska. Sočani in prijatelji pridite polnostevilo, ker je ta družabni predavatelj večer predzadnji v tej sezoni. Vstop vsem prost! 179—n

— 1. Obiščite šentjakobčane, ki bodo ponovili v soboto 6. t. m. že dvaindvajsetič duhovito Nusičovo veselico »Ujez«, v nedeljo 7. t. m. pa devetič zabavno veseloigro s petjem in godbo »Pekovski«. Vse sta skrbno pripravljena in nudita gledalcem v teh težkih časih dve uri smeha in zabave. Ker so bile vse doseganje predstave popolnoma razprodane in je vselej odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, si jih prikrbite pravočasno. Vstopnice dobiti od

— 1. V društvu »Soča« bo predaval v soboto 6. t. m. v dvorani »Pri levu« ob pol 21. priljubljeni predavatelj mestni zdravnik g. dr. M. Franca »O neuporabnosti zdravilnih moči, dosegljivih vsakomur«. Govoril bo o dobri volji, vagoni volje k zdravju, o življenjskem optimizmu, samozaupanju, samozavesti in veri vase in v vse dobro. Ker je to predavanje v resnici za vse potrebno in podučno, pričakujemo velikega obiska. Sočani in prijatelji pridite polnostevilo, ker je ta družabni predavatelj večer predzadnji v tej sezoni. Vstop vsem prost! 179—n

— 1. Obiščite šentjakobčane, ki bodo ponovili v soboto 6. t. m. že dvaindvajsetič duhovito Nusičovo veselico »Ujez«, v nedeljo 7. t. m. pa devetič zabavno veseloigro s petjem in godbo »Pekovski«. Vse sta skrbno pripravljena in nudita gledalcem v teh težkih časih dve uri smeha in zabave. Ker so bile vse doseganje predstave popolnoma razprodane in je vselej odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, si jih prikrbite pravočasno. Vstopnice dobiti od

— 1. V društvu »Soča« bo predaval v soboto 6. t. m. v dvorani »Pri levu« ob pol 21. priljubljeni predavatelj mestni zdravnik g. dr. M. Franca »O neuporabnosti zdravilnih moči, dosegljivih vsakomur«. Govoril bo o dobri volji, vagoni volje k zdravju, o življenjskem optimizmu, samozaupanju, samozavesti in veri vase in v vse dobro. Ker je to predavanje v resnici za vse potrebno in podučno, pričakujemo velikega obiska. Sočani in prijatelji pridite polnostevilo, ker je ta družabni predavatelj večer predzadnji v tej sezoni. Vstop vsem prost! 179—n

— 1. Obiščite šentjakobčane, ki bodo ponovili v soboto 6. t. m. že dvaindvajsetič duhovito Nusičovo veselico »Ujez«, v nedeljo 7. t. m. pa devetič zabavno veseloigro s petjem in godbo »Pekovski«. Vse sta skrbno pripravljena in nudita gledalcem v teh težkih časih dve uri smeha in zabave. Ker so bile vse doseganje predstave popolnoma razprodane in je vselej odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, si jih prikrbite pravočasno. Vstopnice dobiti od

— 1. V društvu »Soča« bo predaval v soboto 6. t. m. v dvorani »Pri levu« ob pol 21. priljubljeni predavatelj mestni zdravnik g. dr. M. Franca »O neuporabnosti zdravilnih moči, dosegljivih vsakomur«. Govoril bo o dobri volji, vagoni volje k zdravju, o življenjskem optimizmu, samozaupanju, samozavesti in veri vase in v vse dobro. Ker je to predavanje v resnici za vse potrebno in podučno, pričakujemo velikega obiska. Sočani in prijatelji pridite polnostevilo, ker je ta družabni predavatelj večer predzadnji v tej sezoni. Vstop vsem prost! 179—n

— 1. Obiščite šentjakobčane, ki bodo ponovili v soboto 6. t. m. že dvaindvajsetič duhovito Nusičovo veselico »Ujez«, v nedeljo 7. t. m. pa devetič zabavno veseloigro s petjem in godbo »Pekovski«. Vse sta skrbno pripravljena in nudita gledalcem v teh težkih časih dve uri smeha in zabave. Ker so bile vse doseganje predstave popolnoma razprodane in je vselej odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, si jih prikrbite pravočasno. Vstopnice dobiti od

— 1. V društvu »Soča« bo predaval v soboto 6. t. m. v dvorani »Pri levu« ob pol 21. priljubljeni predavatelj mestni zdravnik g. dr. M. Franca »O neuporabnosti zdravilnih moči, dosegljivih vsakomur«. Govoril bo o dobri volji, vagoni volje k zdravju, o življenjskem optimizmu, samozaupanju, samozavesti in veri vase in v vse dobro. Ker je to predavanje v resnici za vse potrebno in podučno, pričakujemo velikega obiska. Sočani in prijatelji pridite polnostevilo, ker je ta družabni predavatelj večer predzadnji v tej sezoni. Vstop vsem prost! 179—n

Nad 12.000 Ljubljancev je v 4 dneh videlo senzacionalni film o najnovejših pustolovščinah kralja džungle Ne odlašajte z ogledom, da ne zamudite! Samo še danes in jutri. Predstave ob 16., 19., 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21

Tarzan in njegov sin

Najkrasnejši zgodovinski film o tragediji zadnje francoske vladarice
KINO MATICA — Tel. 21-24

MARIA ANTOINETTA
NORMA SHEARER TYRONE POWER
Ob 16., 19. in 21. uri.

STAN LAUREL in OLIVER HARDY popularna kralja smeha v najboljši slager-komediji, ki bo izšla
VESELA ŠKOTA KINO SLOGA, tel. 27-30
Stanlio in Olio kot hrabra vojaka v srcu nemirne in mistične Indije! Dve uri burne in vesele zabave! Kot dodatek za ljubitelje jahalnega sporta: VISOKA SOLA ZA KONJE! — Rezervirajte si vstopnice!
Danes ob 16., 19. in 21. uri.

vinami in vlomi. Dalje je policija aretirala tudi več sumljivih žensk, ki so se pečale po večini s tajno prostitucijo. Po zdravniški preiskavi so bile štiri aretirane oddane na dermatološki oddelek splošne bolnice.

— 1. V Stritarjevi ulici št. 6 v Ljubljani, pri franciskanskem mostu se sedaj nahaja optik in urar FR. P. ZAJEC, torej ne več na Starem trgu. — Samo kvalitetna optika. 3. l.

— 1. Dve žrtvi pretepa. V Vodmatu sta se strelačev Omar Osman Šefanović in njegov rojak Hasanbegović. Med pretepanjem je Hasanbegović pograbil steklenico in z njo tresel Šefanoviču po glavi. — V D. M. v Polju pa je nekdo udaril med pretepanjem z žilovko po glavi 35-letnega delavca Vinke Škerjanca.

— 1. Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani ponovno opozarja vse, ki se nameravajo v nedeljo 7. t. m. udeležiti obiska na visoko gomilo, naj se javijo pisмено ali ustmeno vsaj do 5. aprila v društveni pismni Cesta 29. oktobra. Ker se na pomenje prijave ne bo moglo ozirati.

— 1. Predavanje univ. prof. dr. Spektorskega. Versko dobrodelno skrbstvo ljubljanske pravoslavne občine bo imelo v četrtek 4. t. m. ob 18. uri v Zvezdi svoj redni mesečni sestanek. Pri tej priliki bo predaval g. univ. prof. dr. Evgen Spektorski o predmetu »Sveta alijanca in car Aleksander«. Vsi člani skrbstva so vljudno vabljeni.

— 1. Skupina bojevnikov Ljubljana—Sv. Peter vabi svoje članstvo, da se udeleži občnega zbora, ki bo danes v sredo ob 20. uri zvečer v gostilniških prostorih pri Zupancih na Jegličevi cesti 15. (—)

Iz Slovenskih goric

— Dela po vinogradih. Zadnji čas je postalo po slovenjgorskih vinogradih živahno. Vinčarji končujejo rez. Ponekod so te dni že pričeli s prvo pomladansko kopjo, ki je letos zaradi dolgo ležalega snega zelo zgodna.

— 1. Zivahne kupčije z nepremičninami. Že delj časa se razvijajo po raznih krajih Slovenskih goric živahne kupčije z nepremičninami. Večinoma menjajo lastništva mali posestniki. Mnogo je tudi takih, ki kupujejo prazne parcele, kjer si grade nove domove. Tako se ponekod drobe večja kmetijska posestva in nastajajo manjša z novimi domovi in družinami. Ta pojav je v marsičem dober, ker prihaja več zemlje v skrbnejšo obdelavo.

Iz Litije

— Pevski zbor Ljubljanskega zborna nam bo v nedeljo 7. t. m. ob 16. uri v dvorani Sokolskega doma zapel niz Prelovcvih pesmi. Zanimanje za koncert je veliko, zato opozorjamo, da si vstopnice nabavite že v predprodaji.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Petek 5. marca ob 20.: Gejša Gostovnarje maribor skega gledališča

Sorzna poročila

Curih. 3. aprila. Beograd 10. Pariz. 9.025 London 15.93. New York 445.875. Bruselj 76.20 Milan 22.525. Amsterdam 236.75. Berlin 178.70. Stockholm 106.25. Oslo 101.30. Kodan 86.125. Sofija 5.50. Bukarešta 3.40.

MALIOGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

POSEST
Najmanjši znesek 8.— Din
Beseda 50 par. davek posebej

VILO V BREZICAH
Stirsko, visokoprično, s pralnico, drvarnico, svinskim hlevom in 1000 kv. m prvovrstne zemlje prodam takoj zelo ugodno za 95.000 din. Fonudbe na naslov: Vas Antonija Brežice. 982

PRODAM
Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medicobite najceneje v MEDAKNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6 18/L

ENONADSTROPNO STANOVANJSKO HIŠO
prodam. Vprašati Valand, Maribor, Jerovskova ul. 72 23/M

STANOVANJA
Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

ISCEMO STANOVANJA
Hišni posestniki, prijavitelje stanovanj v brezplačno posredovanje. Rabimo za prihodnji mesec čez 85 1—5 sobnih stanovanj. »Realiteta«, Prešernova ul. 54/I. Telefon 44-20. Prijavite takoj! 993

SLUŽBE
Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

FANT
ti ima veselje za krojaško obrt. v mesto vajenca z oskrbo v hiši. Naslov v upravi lista. 992

Inserirajte v SLOV. NARODU

Najboljši vod. k. po radiknem svetu je

NAŠ VAL

sporedi evropskih postaj na vseh valovih strokov. članki roman novele novice s radijskega in televizijskega sveta rlnski pregled. nagradni natečaj. smešnice.

Izbeja vsak petek in je tudi lepo ilustriran!

PREJMA: Ljubljana, Knjižarna dila 6.

ZAKAJ UPORABLJAM novi Puder Tokalon

Piše KNEGINJA ALJA TRUBECKAJA

Ta puder se dobiva v tako mnogih modernih, priljubljenih nijansah.
Finejši in lažji je, kakor vsaka druga vrsta pudra, ki jih poznam.
Uživam v njegovem edinstvenem, pravem cvetnem vonju.
Ugotavljam, da se obdrži na licu ves dan. Nobena druga vrsta pudra nima te skrivnosti »kreme« pene.
Ohrani mi polt svežo in lepo in to celo v vetru in dežju.
Prepričana sem, da za nobeno ceno ne bi mogla kupiti boljšega pudra.

Če bi se konzumenti organizirali, bi jim draginja ne mogla do živega

Ljubljana, 3. aprila. Dandanes tožijo vsi — organizirano. Organizacije producentov, industrijev, trgovcev, obrtnikov, pa tudi kmetov zagovarjajo interese svojega članstva. Sklicujejo konference in kongrese, sestavljajo spomence in predloge ter pošiljajo v Beograd svoje delegate. Vse te organizacije so kakor občutljivi živci: takoj reagirajo na vsako spremembo razmer, organizacijski stroj začne delovati in njegove tipke se zgranejo v uradih, načelnstvih, ministrstvih. Te interesne skupine imajo povsod zastopstva in svoje zagovornike. Javnost zve mnogo o krivicah, ki se jim gode, o krizah in težavah, o slabih zasluhkih, poslovnih izgubah, visokih davkih in vsem tem, kar teži te ljudi. Spritno vseh teh težih skoraj nihče ne opazi, da tožijo tudi konzumenti. Zdi se celo, da so povsem zadovoljni. Ne tožijo nad davki, ne nad socialnimi dajatvami, ne nad poslovnimi izgubami, ko pa govorijo o draginji, nihče tega ne jemlje resno. Tožijo pa, če že do tega pride, kot posamezniki. Sicer so tudi organizirani, a njihove organizacije niso med seboj povezane. Organizacije konzumentov nikdar ne nastopajo skupno, pač pa večkrat druga proti drugi.

Vendar ne gre le za skupne nastope organizacij konzumentov (če sploh lahko govorimo o organizacijah, ki bi se zavzele za svoje članstvo predvsem kot konzumente), temveč za praktično zaščito življenjskih interesov konzumentov. S spomencami in zborovanji bi te organizacije kdo ve česa ne dosegle. Konzumenti bi potrebovali predvsem gospodarske organizacije, ustanove, ki bi jih ščitile pred posledicami naraščajočih dragin in ki bi celo nekoliko regulirale cene. Od takšnih sprememb, kakršne so nastopile jeseni, so konzumenti najbolj prizadeti zato, ker draginja vselej naraste prej kakor konzumentu prilagode prejemke. Dokler čaka na zvišanje prejemkov, mora vseno živeti in prehranjevati družino, mora pa tudi prav

tako opravljati vestno in skrbno službo. Morda mu potem res zvišajo prejemke, a draginja še vedno narašča. To se pravi, da kupna moč prebivalstva čedalje bolj slabi. Konzum je čedalje manjši, kar pa prizadeva predvsem konzumenta. Včasih se gospodarsko življenje razvija tako, da je konzum na domačih tržiščih čedalje manjši, a da zaradi tega vseno ne pride do zastoja v produkciji, ker je izvoz še vedno velik. Prav tiste vrste blaga, ki ga imenujemo s skupnim imenom življenjske potrebine, gre dandanes zelo dobro v denar na zunanji tržišči. Manjši konzum v državi torej ne more vplivati, da bi se življenjske potrebine pocenile. Vse to izkušajo zdaj konzumenti pri nas na lastni koži.

Da je draginja zlo, priznavajo tudi producenti: producent v takšnih časih težje kalkulira in sklepa kupčije za daljšo dobo. Tudi sam mora plačevati dražje surovine; če sklene kupčijo z odjemalci, ko še ni blago gotovo, se lahko ušteje. Toda draginja zanj nikakor ni takšen problem kakor za konzumenta. Ko se podraže surovine, producent podraži svoje izdelke, ne da bi se zanimal, ali bo to konzumentom prav ali ne. Če podraži blago tovarnar, ga podraži tudi veletrgovec, a tudi trgovec detajlist in varen živeti od izgube, zato začne prodajati tudi on. Pri konzumentu se pa vse ustavi. Konzument nima nikogar, na koga bi preložil breme draginje; sam ga mora prevzeti. Ko naj krije njemu primanjkljaj? Rekli boste, saj bo vendar zahteval zvišanje plače in zopet bo prizadel producent, ker se bo podražila produkcija ter bo treba drugič podražiti izdelke. Res, blago bo zaradi tega še dražje, toda, kdo ga bo moral dražje kupovati? Ali ne konzument? Najbolj zanimivo je pa vprašanje, ali konzument vselej zvišajo za toliko odstotkov prejemke, kolikor se je blago podražilo. Uradnik nedvomno ne prejme že prvi mesec, ko je nastopila draginja, višje plače, prav tako

ne upokojenec višje pokojnine. Saj menda veste, kako dolgo čakajo. Zvišanje prejemkov ni avtomatično prilagajevanje naraščanju draginje. Morda bi organizacije v tem pogledu kaj dosegle, a morale bi nastopati enotno.

Kakor rečeno, največ bi pa zalegle le močne gospodarske ustanove konzumentov. Njihovi ustanovitvi bi seveda marsikdo nasprotoval. Nekateri bi se sklicevali na to, da so davkoplačevalci ter da so oblikovali zato dolžne ščititi njihove interese. Nasprotniki raznih združenj so, predvsem nabavljalniki, češ, zadrage poslujejo z velikanskimi običaji neobdavčenosti. Ne mislijo, da bi organizirani konzumenti morali ustanovljati prav zadrage, kakršne že poslujejo pri nas. Toda zdi se, da v razmerah, kakršnih pač dandanes živimo, ni drugega izhoda, kakor da imajo tudi konzumenti močnejšo gospodarsko zaslonbo; če bi imeli ljudske rezerve ali zbirališča živil in drugih najpotrebnejših življenjskih potrebščin, bi prehodni čas, dokler se cene ne ustalijo, prestali mnogo lažje kakor ga prestajajo zdaj. Nekatere organizacije konzumentov imajo tako zvane nabavljalne zadrage, ki nedvomno mnogo pomagajo svojemu članstvu. Te zadrage imajo mnogo tujih načelnih nasprotnikov. Če bi bile gospodarsko še močnejše in bi prodajale blago še ceneje, bi imele seveda še hušje nasprotnike. Konzumenti podobne ustanove zagovarjajo, ker pač branijo svoje interese. Vsak stan ima pravico do stanovske borbe.

Organizirani konzumenti bi pomenili veliko moč, ki bi se je marsikdo bal. Toda zdaj se konzumentov nihče ne boji in ga ni treba skrbeti, da si bodo znali pomagati. Draginja bo sicer marsikoga izčrpal, da bo začel razmišljati, kdo ima od nje koristi in kako bi jo edino lahko učinkovito zavrl, vendar se zdi, da sila, ki »kolala lomile, še vedno ni dovolj velika, da bi združila konzumente v močni organizaciji.

Nerazumljive naivnosti v zagovorih obtožencev

Spretno izpeljane sleparije z dobavnicami ljubljanskega mestnega poglavarstva

Ljubljana, 3. aprila. Priznanje je na sodišču velika olajšilna okolnost. Prav za prav največja olajšilna okolnost. Zato predsednik senata vedno pove obtožencu, preden se začne obtožbeni zagovor, da bo kazni manjša, če bo vse lepo priznal. Pripomni pa predsednik takoj nato, da daje zakon obtožencu pravico, da se zagovarja, kakor ve in zna. Priznanje pa je tudi težka stvar. Malo je ljudi, ki priznajo kar prostovoljno svoje grehe in se potlej je odprto vprašanje, ali so priznali iz slabosti ali iz kreposti in notranje moči. To se seveda vprašanje za psihologe in pedagoge, za sodnike zadostuje, da obtoženec prizna, sodniki se prav za prav ne zanimajo za vprašanje, zakaj je obtoženec priznal.

Človeška duša pa je tudi čudna zver. Predvsem je strasno maščevalna. Zgodilo se, da človek prizna svoj greh, a ne zgodi se to brez slabih posledic. Pretkana človeška duša se hoče odškodovati za poiznanje — in priznanje je skoraj vedno nekakšno poiznanje — in zaradi tega dela nove grehe, največkrat neumne, nemiselne, zaradi katerih imenujemo ljudi, ki tako grehe delajo, omejene naivneže. Sami imajo gotovo nekaj od takega početja, nekakšno zadoščenje dajo sami sebi, za druge, celo pa še za sodišče, je tako početje kratkoročno neumno.

Josip Prebil, ki se je včeraj zagovarjal pred malim kazenskim senatom, je priznal, da je ponaredil naročilnice mestnega poglavarstva in da je na ta način prevrnil tverdi Schneider in Verovšek in tverdo Bidovec. Priznal je v splošnem, bi lahko rekli, v teku zagovora pa se je hotel oškodovati za priznanje in se je izmišljeval vse močnejše glede denarja, ki ga je sam dobil, in glede denarja, ki ga je dobil njegov pajdaš Alojz Gradišek. Čeprav bi bilo najbolj enostavno, da bi vse podrobnosti povedal lepo po resnici, ko je že v glavnem vse priznal, vendar se je izmišljal in se je delal lepšega.

Ko je šlo za to, ali je bil že kdaj prej kaznovan, je ne primer tudi gladko utajil svoje predkazni, ki bi vendarle moral vedeti, da ima sodišče vedno na razpolago ne samo sodne spise o kaznih, temveč tudi poročila policije in poročila občine o kaznih. Nerazumljiva je takale naivnost

človeka, ki je v glavnem priznal svoj greh, pa še vedno išče neka poto, po kateri bi se prikazal sodni čistješi in postenejši. Prebil je po poklicu mizar. Nekoč se je seznanil s ključavničarjem Gradiškom, ki ga zdaj orožniki in policija vneto iščejo po vsej deželi s tiralicco. Gradišek je bil od maja 1937, do decembra 1. 1938 v službi pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani. Dodeljen je bil gospodarskemu uradu. Zaupali so mu dobavnice, s katerimi je hodil po razno blago v ljubljanska podjetja. Pa se je izkazalo, da ni pošten in izgubil je službo pri magistratu. Preden se je poslovil, je izmaknil štiri dobavnice mestnega poglavarstva. Sam Gradišek trdi, da so mu gospodje v uradu toliko zaupali, da je kar sam izrgal dobavnice, ki so bile že opremljene z žigom mestnega poglavarstva, iz bloka ter jih je dal podpisati odgovornemu uradniku in je nato šel po blago za mestno občino. Nekoč si je Gradišek prilastil štiri take nabavnice z žigom in s temi dobavnicami je izpeljal pretkano prevaro.

Pomagal mu je Prebil. Nkega dne se je Prebil oglašal pri tverdi Verovšek z dobavnico, katero je sam podpisal in tverda mu je izročila 141 kg angleškega čina, vrednega 8900 din. Čin sta Prebil in Gradišek prodala nekemu drugemu ljubljanskemu podjetniku. Drugič je prišel Prebil z drugo dobavnico k Verovškemu, a cin se je med tem podražil in tverda je Prebilu naročila, naj vpraša v gospodarskem uradu, ali bo mesto kupilo cin po višji ceni. Prebila seveda ni bilo več nazaj. Pač pa je poskusil srečo pri tverdi Bidovec, kjer je res dobil 35 kg čina, vrednega 2441 din. Ta cin sta sleparja prodala nekemu livarju v šiški.

Bilo pa je vse to na srečo in nesrečo proti koncu meseca predlanskim. Tverda Verovšek je zahtevala od pristojnega urada na magistratu pravo naročilnico in tako je bila sleparija odkrita.

Naivno se je Prebil zagovarjal tudi še v podrobnostih. Ko ga je predsednik vprašal, zakaj je izvršil sleparijo s službeno čepico, je obtoženec odgovoril, da je bila zima in da ga je zeblo v glavo, pa je sprejel službeno magistratno čepico, katero mu je dal Gradišek, Gradišek pa je čepico ukradel na magistratu, saj tedaj ni

Ruska drama o letu 1812

V soboto teden je bila v moskovskem Vahtangovem gledališču premiera Solovejve drame »Maršal Kutuzov«. Delo obravnava zgodovinsko leto 1812. Glavna junaka sta Napoleon in vrhovni poveljnik ruske vojske maršal Kutuzov. Drama se pričinja z Napoleonovim pohodom v Rusijo, popisuje njegove najvažnejše faze in se zaključuje z Napoleonovim prehodom čez Berezino ter s smrtjo starega Kutuzova kot vojaka in človeka. Kutuzov ni nikoli spravljal v nevarnost življenja svojih vojakov, da bi si priboril slavo. To je storil samo, če so mu nujno zahtevali interese njegove domovine. Po številu mnogo močnejša francoska vojska ni doživela v Rusiji poraza zaradi ostre ruske zime, temveč zaradi upora ruskega naroda. Drama »Maršal Kutuzov« je zelo učinkovita in režiser Chlonkov, ki jo je uprizoril, je dosegel z njo velik uspeh.

Planet Merkur

Najmanjši in solncu najbližji planet je za opazovanje zelo nevhaležen. Če se vidi s prostim očesom, je zelo nizko nad obzorjem in fizikalno opazovanje se ne posreči. Če ga iščemo podnevi, ko je visoko nad obzorjem, dovoljuje močno valovčji zrak le neznanito povečanje. Pri tem je njegov dozdnevni premer zelo majhen in ni torej čuda, da je bilo mogoče le redko opazovati na Merkurju kaj pomembnega, po čemer bi se dala določiti rotacijska doba. Schiaparelli je po svojih opazovanjih sodil, da se zasluče Merkur okrog svoje osi v istem času kakor okrog solнца, torej približno v 88 dneh. Njegova os naj bi bila pa navpična in ne nagnjena kakor os naše zemlje. To bi pomenilo, da je ena stran Merkurja obrnjena vedno proti solncu, druga pa od njega. Na eni strani naj bi bilo vedno svetlo in zelo vroče, na drugi pa vedno temno in mraz. Zvezdoslovci domnevajo, da Merkur nima goste atmosfere. Po fizikalnih zakonih moramo domnevati, da Merkur sploh nima atmosfere, kajti njegova privlačna sila je le nekoliko večja od privlačne sile naše lune, a luna nima atmosfere.

Ko so pa merili toplotno se je izkazalo, da toplotna razlika med svetlim in temnim delom ni tako velika kakor bi človek pri-

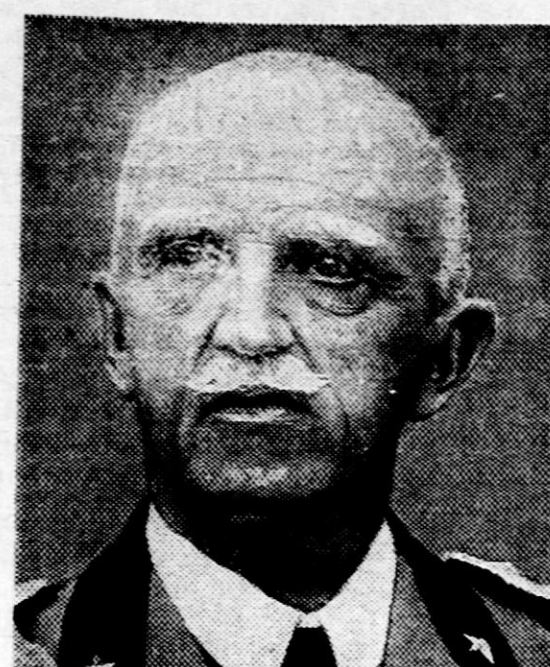
čakoval, če bi bila ena stran Merkurja vedno obrnjena proti solncu, druga pa od njega. Potem takem bi morala biti rotacijska doba krajša morda samo nekaj dni. Pri tem ne smemo pozabiti, da je merjenje toplotne prav tako težko kakor opazovanja. Niti zdaj ne moremo točno reči, kako dolg je na Merkurju dan in kako dolga noč.

ZOBOL

— Zob te boli?
— Če bi bil to moj zob, bi si ga bil dal izdreti.
— Jaz tudi, če bi bil to tvoj zob.
MODERNA ZENA
— Vaš mož se je torej včeraj obesil v sobi? Ali ste prerezali vrvo, ko ste ga našli obesnega?
— Ne, on je še dihal.

Italija in Savojski dom

Italijanske rodbine vidijo v kraljevski rodbini živ simbol kontinuitete narodnega življenja

Italijanski kralj Viktor Emanuel III.

Vsa Italija je zrla ob koncu februarja z ljubeznijo v neapoljsko kraljevsko palačo, kjer je bila rojena princesa Marija Gabriella. Poroka princa Umberto s princeso Mario Jose v Rimu leta 1931 je bila sijajna manifestacija vdanosti vsega italijanskega naroda kraljevski rodbini. Navdušenje italijanskega ljudstva ob poroki v kraljevski rodbini je spominjalo na podobne manifestacije v srednjem veku. V krasnem parku vile Borghese so defilirali pred prestolonaslednikom in njegovo soprogo zastopniki vseh italijanskih krajev v pestrih narodnih nošah. Princ in princesi so prinašali od doma skromna darila, delo svojih spretnih rok, ali darove zemlje.

Italijanska kraljevska rodbina služi vsem italijanskim rodbinam za vzor, za simbol kontinuitete narodnega življenja. Tudi kralji so samo ljudje. Zdi se, da se je omajalo in padlo že toliko prestolov, predstavlja Savojski dom najlepši vzor resnično narodne dinastije, nerazdružno zvezane s predstavo dednjine in velike Italije. Ustanovitelj dinastije Savojskega doma je bil Umberto I., ki je umrl 1. 10. 1900. Vsi potomci tega vladarja, ki je njihova dežela obsegala v bistvu sedanjo francosko Savojo, so se zadovoljevali do 1416 s skromnim naslovom grofa — conte di Savoia. Iz tega pa ni sledilo, da bi bili to malopomembni vladarji.

Za kmetijski pouk ali proti njemu

Važno zborovanje obmejnega učiteljstva v Mariboru

Maribor, 2. aprila. Naše obmejno učiteljstvo, ki je organizirano v sresnem učiteljskem društvu za Maribor levi breg, bo imelo v soboto 6. t. m. s pričetkom ob pol 10. uri dop. važno zborovanje v krčevinskih šoli. Pred zborovanjem bodo imeli svoje sestanke društveni odbor, nadalje odsek za obmejno šolstvo, odsek učiteljev ter učiteljski pokret.

Na dnevnem redu sobotnega zborovanja je tudi anketni razgovor o perečem strokovnem problemu: »Za ali proti kmetijskemu pouku kot posebnemu predmetu ljudske šole.« Anketo bo ob sodelovanju ostalega članstva vodil agilni društveni predsednik g. Mirko Vauda iz Sv. Marjete ob

Pesnici in sicer po točkah, ki so bile objavljene obmejno učiteljstvu s posebno okrožnico. To vprašanje je tako važno, da se javno obravnava po listih, glasilih ter v raznih ustanovah, ki so za to kolikor toliko poklicane. Edino pravilno in umestno pa je, da spregovorijo v tej zadevi svoje besede ravno naše učiteljstvo, ki je ob meji postavljeno pred posebne vzgojne naloge in ki hoče spraviti to vprašanje v sklad z načeli sočasne življenjske šole.

Iz tega razloga je treba pozdraviti pobudo obravnavanje tega problema, pa tudi način razpravljanja potom ankete, ki bo prineslo nedvomno lepe konkretne rezultate.

Dve nesreči

Litija, 3. aprila. Iz včerajšnjega »Slovenskega Naroda« so zvedeli naši čitatelji o hudi nesreči, ki je doletela zasavskega železniškega delavca Jožeta Zavrla s Kresniških poljan. Ob istem času, ko smo čitali poročilo o nesreči železničarja Zavrla, pa se je razširila po Litiji vest še o dveh nesrečah. Matozov France, sin posestnika s Frtice, se je namenil na neko lesno industrijo. Hotel si je kar sam izdelati javorjevo desko za rezanje mesa. Pognal je mizarski stroj, pa se mu je pripetila težka nesreča. Električni skobelnik je vseknil in udarec je spodenel javorjevo deko. Franceljnu pa je pognil levo roko in stroj mu je odrezal prste. Nesrečni France je kriknil od bolečine in

zaklical na pomoč. Ostali, ki so bili v bližini, so čuli obupne klice. Francetu, ki je ob prste, so nudili prvo pomoč, nato pa so ga spremili domov. V večernim vlakom so ga poslali v ljubljansko bolnico.

Tretja nesreča se je pripetila na Cerarjevi stavbi poleg litijskega mostu. Tam je začel zdaj trgovec g. Cerar dvigati hišo. Pri gradnji je bil zaposlen Anžur Ivan iz Grada. V prvih popoldanskih urah je nosil s svojim tovaršem malto. Nekemu zidarju, zaposlenemu vrh stavbe, pa je ušla iz rok težka opeka in je priletela Anžuru prav na glavo. Fant je dobil na glavi oporno rano in se je onesvestil. Takoj so poklicali zdravnika, ki je dal prenesti onesrečenca v svojo ordinacijo. Nudil mu je prvo pomoč, nato pa so ga odnesli domov.

ugasnila. Še danes se ne morem spomniti, ne da bi zaškripal z zobmi, kaj sem čutil, če sem si mislil Vamahiro v objemu tega človeka. In v duhu sem jo videl v njegovem objemu vsako uro. Od trenutka, ko je odvedel dekleta v območje lepših hišic sredi nasadov in zastraženih po indijanskih bojovnikih, ko jo je odvedel tja, kjer je imel svoj seraj, sem neprestano mislil samo na svojo ljubosumnost.

Čeprav mi je bila ta ljubosumnost najhujša muka, se mi je dekle vendar smililo, ko sem nekega dne slučajno zvedel, da Vamahire ni več pod streho Francoza v bližini moza, ki so ga nazivali domačini veliki poglavar ali »Nebeško oko«, glede na njegovo intenzivno modre oči, vzbujajoče pozornost tem bolj, ker imajo Indijanci črne oči. Vamahire je bila izginila. Ali jo je bil Valcor ubil?

Ali jo je bil poslal v globino Selve, v ono daljno naselbino, od koder sem jo bil privedel? ... Tega nisem mogel zvedeti. Najverjetneje se mi je zdelo, da se je je naveličal in jo odstranil zlepa, ker ni hotel, da bi se vrnila k meni. Jaz bi jo bil gotovo zopet sprejel. Ne bil bi se oziral na svoj ponos. V meni je še vedno kipela strast, hrepenenje po nji je bilo še močnejše. Trpel sem bolj ob misli, da je mrtva, nego da pripada drugemu. Toda če je najboljši zdravnik, on izleči vse rane. Muke ljubezni so se sčasoma polegale. Nisem pa niti za hip nehal sovražiti Valcora in hrepeneti po priložnosti, da bi mu mogel storiti toliko zla, kakor ga je bil storil on meni.

Daniel Lesneur

Krinka ljubezni

Roman

— Ne toliko. Mar ni zadostovalo izsekati v pragozdu pasove, na katerih bi se pridobival kavčuk vedno šele po petnajstih letih? Narava, pa naj bo že kakršnakoli, bi se mogla podrediti temu sistemu. To je pomenilo ustvariti si neprecenljiv in neizčrpen vir naravnega bogastva.

— Pasja noga! — je vzkliknil Gairlance, ves navdušen. — Ne čudim se, da je postal ta mož milijonar. Toda kdo je sprožil misel in kdo je dal pobudo za te prve začeteke. Fantom, o katerem ste me malone prepričali, se je porodil v glavi prvega, ali drugega ...?

— Druga. In za to imam pisane, nepobitne dokaze. To je eden izmed treh temeljev mojega postopka.

— Govorite!

— Dovolite mi najprej pojasniti prvo okolnost, ki me je privedla na sled.

56

— Naj bo, toda jaz potrebujem zdaj dokaze. Kar se tiče tega drugega, vem dovolj.

Bolivijec je za hip obmolnil, kakor da hoče jasneje obuditi svoje spomine. Potem je pa znova povzel besedo:

— Bila je ženska, Indijanka, ki je vzbudila v meni prvi sum. Pred dvema letoma me je poslal Valcor nazaj v Ameriko, da bi nadziral upravo njegove plantaže, ki ji ni zaupal in da bi mu poročal, kako stvar stoji. Dolgo sem se že mudil v Evropi in priznam, da mi je bolj dišalo brezdelje in brezskrbno življenje, kakor pa trdo delo. Valcor je plemenit. Ni mi tega zameril. Razen tega mi je pa hotel poplačati neki dolg, potolažiti jezo, ki sem jo gojil do njega, in ki ga je vznemirjala. To je tudi dalo povod vsemu. Čujte, kako je prišlo do te jeze.

Bil sem mladenič vroče krvi, ko sem na vest o prizadevanju francoskega markiza na polju civilizacije prodir v samo središče Selve, da bi mu ponudil svojo pomoč. V izni med indijanskimi naselbin, skozi katere me je vodila pot, sem našel oboževanja vredno dekle, ki me je en sam njen pogled zadel kakor strela iz jasnega in ki je vzbudilo v meni edino globoko strast mojega življenja. Bila je mlada Indijanka iz plemena Chiquitos.

To so prijazni in mirni divjaki, čijih veselje je prišlo že v pregovor, in tudi zelo gostoljubni so. Pozvali so svoja dekleta, naj zaplešejo pred menoj. Ena izmed plesalk, Vamahire, je bila tako lepa in dražestna, da bi se bilo ob pogledu na njo zvrtele

Načelna vprašanja mariborskega vodovoda

Kdo nosi odgovornost za vodovod? — Vprašanje starih vodnjakov

Maribor, 2. aprila. Pri pregledu 40 oziroma od prve zamisli zdaj že 60 let stare zgodovine mariborskega vodovoda se je ugotovilo, kako se je v občinariji in celo med mestnimi očetmi samimi pojavil odpor proti napravi vodarne na Tezmem še celo potem, ko je bila zadeva dokončno že rešena in odobrena tudi od strani pristojnih oblasti. In to se je zgodilo, čeprav se je celotno vprašanje tega vodovoda vlekle skozi 20 let začenši od prve zamisli, 12 let pa, odkar se je pričelo z zanesljivimi poskusi z iskanjem vode na Pohorju. Da ne bi naš sedanjostni svet doživel silnega zvonjenja po toči, bi bilo zelo priporočljivo, če bi se v večji meri kakor so to storili njegovi predniki, dal tudi najširšemu občinstvu ne le v mestu nego tudi v celi okolici, prilike, da se o tem za vse in nad vse vobem vprašanju poljudno pouči. Nato šele pozove na sodelovanje s primerljivimi nasveti do gotovega roka, po katerem bi se

smatrali vsi ugovori in pomisleki kot brezpredmetni. Sedanjostni mestni svet naj se dobro zaveda, da gre tu za vprašanje kot glavno življenjsko potrebo za dobo najmanj pol stoletja naprej torej za obstoj nad 100.000 ljudi. Ne gre več le za malo mesto na levem bregu Drave, marveč tudi za celo iz več občin obstoječo okolico, ki se že leta in leta bavi z mislijo preskobe ali naprave vodovoda. Skoro še bolj važno kakor je vprašanje preskobe dobre in zadostne vode, je predgovorno vprašanje — stroškov za vse, kar koli se bo že napravilo. Mogoče, da smo dobrodošli z opozoritvijo, ki smo jo izsledili pri pregledu zgodovine tega vodovoda. Tedanji občinski svet se je za napravo vodarne na Tezmem odločil največ na osnovi strokovnega odobrenja prof. dr. Forchheimerja v Gradcu, ki je izjavil, da zadostuje kot osnova potreba 100 l vode na dan in osebo, in sicer za največ 42.000

prebivalstva. Pri tem izrecno pripominja, da je ta račun prejširoko in predaleč ko prenikajo in prekratko predviden. To mnenje je zastopala tudi danajeka tvrdka Rumpel & Waldek, ki ji je bilo poverjeno preizkusno delo in tudi naprave vodarne in cevovoda. Ta tvrdka je šla še dalje glede odgovornosti za posledice tega vodovoda. Izjavila je namreč da prevzame poleg 3letne garancije za brezhibno delo tudi načelno obveznost, da na svoje stroške zgradi še en vodnjak oziroma vodarno, če bi se izkazalo, da je prvotno napravljena vodarna na Tezmem premajhna, odnosno za primer da se tam pokaže pomanjkanje vode. Gre torej za vprašanje: ali je ta obveznost danes pravno še veljavna? Če ni, kdo nosi odgovornost za njo? Za vsak slučaj nujne potrebe za danes še smo vprašanje: Kako je z nekdanjimi mestnimi vodnjaki? Koliko jih še obstoja? Ali so popolnoma zasuti?

in sicer pismeno na predpisani tiskovini, ki se dobi pri mestni finančni upravi proti odškodnini 25 par. Obenem s prijavo mora lastnik nabaviti pasjo znamko proti odškodnini 250 in plačati pasji davek, ki znaša 150, za pso čuvaje, ki so stalno na verigi ali ki se nahajajo v ograjenem prostoru, pa 10. Po 1. maju bo konjač pse brez veljavne znamke polvil in po 48 urah, ako se taksa ne plača, pokonča. Kdor svojega psa ne prijavi ali ga nepravilno prijavi, se kaznuje v denarju do 500 ali z zaporo do 30 dni. — Nove ter izbrisane obrtnice prijave. Seznam izdanih in obrtnih obrtnih pravic v mesecu marcu 1940: Izdanih: Drogenik Martin, čevljar, Tržaška c. 1, Golec Franjo, trgovina z glasbilo, njih sestavnimi deli in potrebščinami na drobno pod imenom: Meinel & Herold, tov. zaloga, naslednik Franjo Golec, Gosposka ul. 20, Jas Maks, trgovina z mešanim blagom na drobno, Ulica 10 oktobra 5, Mestna občina mariborska (Mestna podjetja Maribor, avtobusni promet), redno prevažanje oseb z motornimi vozili na progi Maribor—St. Janž—Ptuj, Ortnih: Peterlić Maks, mizar, Trubarjeva ul. 5, Dokša Julij, mizar, Mesarska ul. 5, Razborski Ciril, mizar, Dravska ul. 4, Wudler Alojz, ključavničar, Meljska c. 55a, Naumovič Temelko, orientalska slaščičarna, Zrinjskega trg 9, Bočević Ottilija, branjarija, Koroska c. 48, Eyerl Ernest, ključavničar, Kacijanarjeva ul. 9, Peterlini Aleksej, trg z mešanim blagom, Gosposka ul. 13, Skušek Oskar, mala trgovina s sadjem in zelenjavo, Glavni trg (stojnice), Lovce Amalija, nadaljevanje čevljarstva obrta po pok. možu Cirilu, Glavni trg 4, šapla Vladimir, restavracija, Grajski trg 4, Turška Meini & Herold, zaloga tov. glasbil d. o. z. trg z glasbilo in njih deli, Gosposka ul. 20, Karbent Marija, gostilna, Frankopanova c. 50, Kuhar Pavel, trg z manufakturnim in modnim blagom, Aleks. o. 9. — Mariborsko vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura 12,1, davi -3,2 C. Vremešča napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno in malo vetrovno vreme. — V Studenem so našli na vrtu Kralja Matjaža trga 25 truplo 8 mesečnega deteta. Domnevajo, da je bilo žele najprej umorjeno in nato pokopano. Zaradi tega je za danes popoldne oarejena obdukcija trupla. — Razne vesti. Iz veže v Stolni ulici 1 je izginilo delavki Filomeni Jarčević iz Brezence 1200 din vredno kolo znamke »Brandenburg« z evid. št. 2-13696. — V Krekovi ulici so doslej še neznan zlikovci, xdrli v barako, kjer stanuje dela-

vec Franc Rogan, ter mu odnesli obleke in druge predmete v skupni vrednosti okoli 1000 din. — Pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je mlajši možki navallil na 24letnega hlapca Tomaža Fekonjo iz Hoč ter ga s sesaiko za kolo udaril s tako silo po glavi, da je Fekonja padel na tla. Na tleh sta se zatek napadalec in Fekonja še nekaj časa ruvala in je v teku bitke Fekonja napadalcu odgrznil prst. Napadalec je pobegnil, Fekonjo pa so odpremili v mariborsko bolnico. — Na Vodnikovem trgu je spretel žepar izmaknil zasednici Terezji Pavletičevi denarnico, v kateri je bilo okoli 120 din gotovine. — Preko meje gredo še zmerom vlaki z raznimi žvili in drugimi konzumnimi predmeti. Čez mejo pa prihajajo tovorni vlaki z nemškimi premogom, ki je namenjen v Italijo. Na vrhu so množine premoga polbene, da bi ga kdo ob postanku na različnih krajih ne odnesel. — Z razparanim trebuchom je obležal na cesti pri Vrhovljah pri Slovenski Bistrici 26letni delavec Kristijan Mrak iz Sv. Antona na Pohorju, ki so ga napadli doslej še neznan napadalec, ko je šel s 4letnim Francem Urlepom proti svojemu domu. Tudi Franc Urlep je bil od napadalec hud poškodovan in ima poškodbe na glavi, hrbtu in rokah. Oba poškodovanca so mariborski reševalci odpremili v splošno bolnico. Za napadalec poizvedujejo orožniki. — Občne novice. Dne 5. maja bo v obmejni svečini vinska razstava tamonjce podružnice Vinskega društva. Razstavljena bodo predvsem vina iz Svečine, Zgornje Kungote Sv. Križa in Sv. Jurja. Z razstavo bo združena tudi vinska poskušnja.

Mariborsko gledališče

Sreda, 3. aprila. Zaprt. Četrtek, 4. aprila, ob 20.: »Trideset sekund ljubezni«. Premiera.

Premiera veseloigre »Trideset sekund ljubezni« bo v četrtek 4. t. m. Tite se za 150.000 lir odkupljenega poljuba. Nosilca dejanja sta Rasbergerjeva kot Grazia Sirianjeva, Crobora kot Pietr Guarandi. Glavni solistke pa so Veronika kot Grazija in mož. Gorsk nek Veronikove oče (general) Košic kot advokat Glavno presenečenje za občinstvo je prav na koncu te tudi v inscenaciji posrečene veseloigre. Odmor po drugem dejanju.

CELJSKO GLEDALIŠČE

Petek, 5. marca, ob 20.: Gejsa. Gostovanje mariborskega gledališča.

Občutno nazadovanje tujskega prometa

Prizadeti so v prvi vrsti naši gostilničarji — Reorganizacija gostilničarske nadaljevalne šole

Maribor, 2. aprila. Danes popoldne so se v velikem številu zbrali mariborski gostilničarji k rednemu obnemu zboru Zruženja gostinskih obratov v Mariboru, ki se je vršil v prostorih kazinske dvorane. Izredno veliko število navzočih je dalo današnjemu zborovanju pečat srčenosti in vrtan gostinskih podjetnikov v Mariboru, ki z ostalimi deli našega prebivalstva preživljajo hude čase. V tem zborovanju je bil tudi današnji občni zbor Zruženja gostinskih obratov v Mariboru, ki ga je otvoril in vodil agili predsednik g. Aleksander Klesič. Po uvodnih formalnostih je pristojno pozdravil zastopnika Zbornice za g. Serec, mesnega obrtnega referenta g. dr. Senkoviča, Putnikovega ravni g. Loosa, ki je zastopal tudi zadrugo »Mariborski tedene, ter zastopnika turističnega urada g. L. Zoržuta. Zatem je g. Klesič v obširnih obširih podal poročilo v svojstvu predsednika Zruženja mariborskih gostilničarjev. V svojem poročilu se je dotaknil vseh preteklih vprašanj, ki tajejo naša gostinska podjetja. Med drugim je predsednik g. Klesič dejal, da tujski promet v Mariboru iz dneva v dan nazaduje in da imajo zaradi tega mariborski gostinski obrtniki ogromno škodo. Navzile temu nazadovanju tujskega prometa pa so mariborski gostinski podjetniki še zmerom optimistični ter pričakujejo, da bodo naš lep Maribor obiskali zlasti državljani nevtralnih držav ter državljani naše kraljevine, saj ima Maribor toliko posebnosti in privlačnosti kakor kdoli katero mesto v naši državi. V svojih nadaljnjih izjavah se je g. Klesič dotaknil tudi trošarinkega vprašanja, nadalje avtorskih tanih, ki so iz leta v leto višje. Dejal je, da je Zveza združenja gostinskih obratov napravila vse potrebne korake, da se vendar enkrat napravi konec zviševanju avtorskih tanih, katerih bremen gostinski obrtni ne morejo več prenašati. Tudi se je g. predsednik v svojem poročilu dotaknil vprašanja točilnih taks ter poudaril, da je tajnik g. Jenko v nekaterih primerih dosegel, da se je točila taksa nekaterim prizadelim članom znižala. V svojem poročilu je g. Klesič omenjal, da bi bilo v interesu mariborskega gostilničarstva, če bi vse slovenske pivovarne pri dobavi piva zaračunale gostilničarjem občinske trošarine. Tudi je g. predsednik dejal, da se je gostilničarska nadaljevalna šola reorganizirala tako, da bodo gojenci te šole zastupili zavod zares kot strokovnjaki. Ob tej priliki je g. Klesič apeliral na navzoče članstvo, naj sprejema za javence zares stasite in elegantne ljudi, ki bodo imeli simpatije pri gostih. V okviru svojega poročila se je g. Klesič zahvalil vsem dobrotnikom, ki so s prispevki pod-

pirali gostilničarsko nadaljevalno šolo. Potem se je g. Klesič bavil z naraščanjem draginje ter poudaril, da so se cene v Mariboru dvignile za 20 do 30%. Toda kljub temu mariborski gostilničarji niso podražili hrane v svojih obratih. V zadnjem času se opaža katastrofalna podražitev mesa, tako da bodo tudi gostinski obrtni najbrže primorani zvišati cene prehrani. Glede namučenskih plač, predvsem vajencev, je to vprašanje še odprto in bo zadnje besedo izrekla banska uprava. Akeja mariborskega Zruženja gostinskih obratov glede sancijske gostinskih podjetij ni imela dolej nobenega vidnega uspeha in je zadeva običajla pri pristojnih faktorjih. Tudi davčno vprašanje, ki je velike važnosti za gostilničarje, je skušalo združenje ugodno rešiti, toda vsa prizadevanja niso rodila 100% nih uspehov. Iz poročila agilnega tajnika g. Jenka je bilo razbrati, da se je uprava združenja gostinskih podjetij na vso moč trudila, da se omeji odnosno odpravi tihotapstvo z alkoholnimi pijačami v Mariboru, da se telefonska mizerija v našem mestu odpravi. Vložilo je veto proti skandaloznim cestam v mariborski okolici. V svojem poročilu se je g. Jenko dotaknil tudi vprašanja mariborske rešene oddaje radijske postaje, poslovnih knjižic ter sploh vseh vprašanj, ki so v današnjih časih aktualna. V imenu nadzorstva je poročal g. Majcen. Iz njegovega poročila je bilo razvidno, da je finančno stanje združenja povsem ugodno. Proračun za leto 1940. izkazuje 118.200 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Mariborsko Zruženje gostinskih obratov šteje 151 članov, ki imajo 5 hotelov, 15 restavracij, 2 gostišči 14 roštilin s prenočišči, 75 gostin, 2 ljudski kuhinji, 13 kavarn, 2 bara, 1 avtomatičen buffet, 1 brezalkoholni buffet, 19 bufetov in 2 krčmi. Zaposlujejo pa ti člani 452 nameščencev. Mariborski hoteli imajo na razpolago 154 sob s 214 posteljami, gostišča pa 98 sob s 187 posteljami. V smislu sklepa občnega zbora se je znatno povišala vpisnina za nova gostinska podjetja, medtem ko bo ostala članarina za člane ista kakor doslej. Pri slučajnostih so pozdravili občni zbor obrtni referent g. dr. Senkovič, Putnikov ravnatelj g. Loos, ki je zastopal tudi zadrugo »Mariborski tedene, zbornični svetnik g. Serec, ki je imel obširen referat o delovanju Zbornice za TOI v proevit gostinstva, in g. L. Zoržut, ki je spregovoril v imenu mestnega turističnega urada. Spregovorila sta naposled še častni predsednik g. J. Valjak in mestni svetnik g. Senica, nakar je predsednik g. Klesič zaključil lepo uspešno zborovanje mariborskih gostilničarjev in kavarinarjev.

Mariborske in okoliške novice

— Pobreske novice. Pobreski občani imamo sedaj le še malo upanja, da bo v doglednem času zgrajen prepotrebni most, ki naj bi spajal naše Pobresje z Meljem. O tem nas prepričuje sestava novega proračuna, ki izkazuje 823.000 dinarjev, ki vsebuje sicer postavke za gradnjo zaklonišč v znesku 57.500 din, nadalje za socialno skrbstvo in podporo brezposelnim 60 tisoč din, za solstvo in podporo društvom 267.000 din itd., ki pa žal ne predvideva nobene postavke za gradnjo omenjenega mostu. Svoječas smo tudi izgovore, češ, da nima mariborski mestni proračun nobene postavke za novi meljski most, četudi je to je sicer lepo in resnično, prvi smo pa vendarle Pobresžani, ki bi morali skrbeti za to, da se vsako leto vnašajo v občinski proračun primerne postavke. Letos so žal nastopile okoliščine, ki tega ne dopuščajo. S tem pa je za daljšo dobo splavali po Dravi koristen načrt, ki so ga nekateri prikazovali že kot dejstvo in stvarnost. V zadnjih letih pa je bila marsikatera že napovedana stvarnost pobreskih občanov razbita in razbitjena, tako da nas tudi najnovejša razočaranja ni moglo preveč presenetiti. Pobresžani pa hočemo še nadalje spremljati razvoj naše pobreske občinske politike ter ji posvečati čim živahnješo pažnjo. Ko bi le ne prišlo razočaranje tudi v čem drugem. — Nov grob. V Ulici kneza Kocelja je preminila gospa Milka Zimic, vdova po davčnem uradniku. Zaljubljeni naše globoko sožalje! — Tujski promet v Mariboru v stalnem upadanju. V smislu statistike tukajšnjega predstojništva mestne policije je obiskalo naše mesto v preteklem mesecu 1231 tujaristov, ki so imeli 2598 nočin. Med njimi je bilo največ naših državljanih (1900 nočin), 247 Nemcev (502), 28 Italijanov (59), 16 Čehov (40), 1 Bolgar (4), 3 Avstrijci (7), 2 Francozov (4), 1 Grk (2), 4 Holanđani (9), 12 Madžarov (30), 6 Švicarjev (14), 1 Šved (3), 2 Poljaka (8). V Turk ter 5 državljanov iz drugih držav. Lani je naše mesto v istem razdobju obiskalo 2412 turistov.

— Zveza akademsko izobraženih žen, sekcija Maribor, ima svoj redni sestanek vsak prvi četrtek v mesecu v Aljaževi sobi pri Orli s pričetkom ob 20. Vabljene vse akademikarke, članice in nečlanice, da se sestankom polnoštevilno udeležuje. — Srebrno poroko praznuje v krogu dragih svojcev ugledni mariborski restavrador g. Alojz Majcen. Skozi 25 let je živel s svojo ljubezljivo življenjsko družico plemenito gospe Amalijo v vzornem zakonskem sožitju. V tem času sta vzgleda zakonca ustvarila temelje prijetnemu domačemu ognjišču. Obenem slavi slavljence, ki je znan kot zelo podjeten in narodno zaveden mož tudi 20letnico samostojnosti v svoji stroki, v kateri je pravi mojster. G. Alojz Majcen je bil 6 let na Bledu, 8 let na Pragerskem, pred 6 leti pa je prišel v Maribor, kjer je prevzel kolo-dvorsko restavracijo. Vrtila in uglednima slavljencema izražamo ob jubileju vzglednega sožitja najlepše čestitke. — Zopetna udeležba nočnega brzovlaka iz Maribora! Putnik Maribor nam sporoča, da bo železniška uprava s 15. aprilom zopet uvedla v promet nočni brzovlak, ki odhaja ob 2.45 proti Ljubljani in Zagrebu. Ravno tako bo zopet vzpostavljen nočni brzovlak v obratni smeri, ki je prihajal iz Zagreba in Ljubljane ob 3.20 v Maribor. Ker so potniki nočni brzovlak v obeh smereh zadnje čase hudo pogrešali, bodo vest o zopetni vzpostavitvi gotovo z veseljem sprejeli. — Šahovski novice. Znani mariborski šahist g. Mišura je odigral v nedeljo simultanko proti 18 najboljšim meščkim šahistom. Po triurni borbi je dobil 14 partij, izgubil 1, remiziral pa tri. Skupni rezultat 15 in pol : 2 in pol. Partijo je dobil Pudgar, remiziral pa so Peovec, Golob in Hric. — Razstava v beli dvorani Soškovega doma, ki obsega okoli 40 del obih mladih umetnikov, je vzbudila pri obiskovalcih veliko zanimanja. Putnikove plastike so odkrile kiparja izrednih sposobnosti, saj v Mariboru toliko dobrih plastik na eni razstavi še nismo videli. Musič pa se je pokazal z nove strani in je potrdil sloves, ki mu ga je dala njegova beograjska raz-

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekluci, izjave beseda din 1, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke.
Ivan Legat
Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Oglašuj male oglase
v
Slovenski Narod
ker so najcenejši!

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri
PRESKER
Sv. Petra cesta 14

50 PAR ENTLANJE
azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 7.— din
Julijana, Gosposvetska c. 12
in Franciskanska ul. 3. 4. L.

TRGOVINO
z mešanim blagom oddam poštenemu — po dogovoru tudi obrtno pooblastilo — brezplačno v najem za daljšo dobo. Za informacije priložite znamko. Klanjšček, Poljčane. 983

KLIŠEJE
FOTOGRAFIJA
FOTOKOPIRANJE

Najboljši vod. k po radikalnem svetu je

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postal na vseh valovih strokov. članki roman novele novice z radijskega in televizijskega sveta. filmski pregled, ogradni natečaj, smešnice

izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran:
UPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 8.

POSEST
Najmanjši znesek 8.— Din
Beseda 50 par davek posebej

VILO V BREZICAH
štirisobno, visokopriključno, s pralnico, drvarnico, svinjskima hlevoma in 1000 kv. m prvovrstne zemlje prodam takoj zelo ugodno za 95.000 din. Ponudbe na naslov: Vaš Antonija, Brežice. 982

PRODAM
Beseda 50 par davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

OREHOVA JEDRCA
sortiran cvetlični med in medic dobite najceneje v

MEDARNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6. 18/L

ENONADSTROPNO STANOVANJSKO HISO
prodam. Vprašati Valand, Maribor, Jerovskova ul. 72. 23/M

STANOVANJA
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din.

ISCEMO STANOVANJA
Hišni posestniki, prijavitelje stanovanj v brezplačno posredovanje. Rabimo za prihodnji mesec čez 85 1—5 sobnih stanovanj. »Realiteta«, Prešernova ul. 54/I. Telefon 44-20. Prijavite takoj! 993

SLUŽBE
Beseda 50 par, davek posebej
Najmanjši znesek 8.— din

FANT
si ima veselje za krojaško obrt, šče mesto vajenca z oskrbo v hiši. Naslov v upravi lista. 992

Inserirajte v
SLOV. NARODU

ZAKAJ UPORABLJAM novi Puder Tokalon

Piše KNEGINJA ALJA TRUBECKAJA

- ★ Ta puder se dobiva v tako mnogih modernih, priljubljenih nijansah.
- ★ Finejši in lažji je, kakor vsaka druga vrsta pudra, ki jih poznam.
- ★ Uživam v njegovem edinstvenem, pravem cvetnem vonju.
- ★ Ugotavljam, da se obdrži na licu ves dan. Nobena druga vrsta pudra nima te skrivnosti »kremške pene«.
- ★ Ohrani mi polt svežo in lepo in to celo v vetru in dežju.
- ★ Prepričana sem, da za nobeno ceno ne bi mogla kupiti boljšega pudra.

Če bi se konzumenti organizirali, bi jim draginja ne mogla do živega

Ljubljana, 3. aprila. Dandanes tožijo vsi — organizirano. Organizacije producentov, industrijev, trgovcev, obrtnikov, pa tudi kmetov zagovarjajo interese svojega članstva. Sklicujejo konferenice in kongrese, sestavljajo spomenice in predloge ter pošiljajo v Beograd svoje delegate. Vse te organizacije so kakor občutljivi živci: takoj reagirajo na vsako spremembo razmer, organizacijski stroj začne delovati in njegove tipikalne se zganijo v uradih, načelnstvih, ministrstvih. Te interese skupine imajo povsod zastopstva in svoje zagovornike. Javnost zve mnogo o krivicah, ki se jim gode, o križih in težavah, o slabih službah, o poslovnih izgubah, visokih davkih in vsem tem, kar teži te ljudi. Spridlo vseh teh tožb skoraj nihče ne opazi, da tožijo tudi konzumenti. Zdi se celo, da so povsem zadovoljni. Ne tožijo nad davki, ne nad socialnimi dajatvami, ne nad poslovnimi izgubami, ko pa govorijo o dragini, nihče tega ne jemlje resno. Tožijo pa, če že do tega pride, kot posamezniki. Sicer so tudi organizirani, a njihove organizacije niso med seboj povezane. Organizacije konzumentov nikdar ne nastopajo skupno, pač pa večkrat druga proti drugi.

Vendar ne gre le za skupne nastope organizacij konzumentov (če sploh lahko govorimo o organizacijah, ki bi se zavzele za svoje članstvo predvsem kot konzumenti), temveč za praktično zaščito življenjskih interesov konzumentov. S spomenicami in zborovanji bi te organizacije k čemu ne dosegle. Konzumenti bi potrebovali predvsem gospodarske organizacije ustanove, ki bi jih ščitile pred posledicami naraščajoče dragine in ki bi celo nekatere regulirale cene. Ob takšnih spremembah, kakršne so nastopile jeseni, so konzumenti najbolj prizadeti zato, ker draginja vselej naraste prej kakor konzumentu prilagojene prejemke. Dokler čaka na zvišanje prejemkov, mora vseno živeti in prehranjevati družino, mora pa tudi prav

tako opravljati vestno in skrbno službo. Morda mu potem res zvišajo prejemke, a draginja še vedno narašča. To se pravi, da kupna moč prebivalstva čedalje bolj slabi. Konzum je čedalje manjši, kar pa prizadeva predvsem konzumenta. Včasih se gospodarsko življenje razvija tako, da je konzum na domačih tržiščih čedalje manjši, a da zaradi tega vseeno ne pride do zastoja v produkciji, ker je izvoz še vedno velik. Prav tiste vrste blaga, ki ga imenujemo s skupnim imenom življenjske potrebine, gre dandanes zelo dobro v denar na zunanjih trgih. Manjši konzum v državi torej ne more vplivati, da bi se življenjske potrebine pocenile. Vse to izkušajo zdaj konzumenti pri nas na lastni koži.

Da je draginja zlo, priznavajo tudi producenti; producent v takšnih časih težje kalkulira in sklepa kupčije za daljšo dobo. Tudi sam mora plačevati dražje surovine; če sklene kupčijo z odjemalci, ko še ni blago gotovo, se lahko ušteje. Toda draginja zanj nikakor ni takšen problem kakor za konsumenta. Ko se podraže surovine, producent podraži svoje izdelke, ne da bi se zanimal, ali bo to konzumentom prav ali ne. Če podraži blago tovarnar, ga podraži tudi veletrgovec, a tudi trgovec detajlist ni varen živeti od izgube, zato začne prodajati tudi on. Pri konzumentu se pa vse ustavi. Konzument nima nikogar, na kogar bi preložil breme dragine; sam ga mora prevzeti. Kdo naj krije njemu primanjkljaj? Rekli boste, saj bo vendar zahteval zvišanje plače in zopet bo prizadel producent, ker se bo podražila produkcija ter bo treba drugič podražiti izdelke. Res, blago bo zaradi tega še dražje, toda, kdo ga bo moral dražjega kupovati? Ali ne konzument? Najbolj zanimivo je pa vprašanje, ali konzument vselej zvišajo za toliko odstotkov prejemke, kolikor se je blago podražilo. Uradnik nedvomno ne prejme že prvi mesec, ko je nastopila draginja, višje plače, prav tako

ne upokojenec višje pokojnine. Saj menda veste, kako dolgo čakajo. Zvišanje prejemkov ni avtomatično prilagajevanje naraščanju dragine. Morda bi organizacije v tem pogledu kaj dosegle, a morale bi nastopati enotno.

Kakor rečeno, največ bi pa zalegle le močne gospodarske ustanove konzumentov. Njihovi ustanovitvi bi seveda marsikdo nasprotoval. Nekateri bi se sklicevali na to, da so davkoplačevalci ter da so oblasti zato dolžne ščititi njihove interese. Nasprotniki raznih združenj so, predvsem nabavljalnih, češ, zadržuje poslujejo z velikanskimi dobicki neobdavnosti. Ne mislimo, da bi organizirani konzumenti morali ustanovljati prav združbe, kakršne že poslujejo pri nas. Toda zdi se, da v razmerah, kakršnih pač dandanes živimo, ni drugega izhoda, kakor da imajo tudi konzumenti močnejšo gospodarsko zaslobo; če bi imeli ljudske rezerve ali zbirališča živil in drugih najpotrebnejših življenjskih potrebščin, bi prehodni čas, dokler se cene ne ustalijo, prestali mnogo lažje kakor ga prestopajo zdaj. Nekatere organizacije konzumentov imajo tako zbrane nabavljalne zadržbe, ki nedvomno mnogo pomagajo svojem članstvu. Te združbe imajo mnogo hudih načelnih nasprotnikov. Če bi bile gospodarsko še močnejše in bi prodajale blago še ceneje, bi imele seveda še hujše nasprotnike. Konzumenti podobne ustanove zagovarjajo, ker pač branijo svoje interese. Vsek stan ima pravico do stanovske borbe.

Organizirani konzumenti bi pomenili veliko moč, ki bi se je marsikdo bal. Toda zdaj se konzumentov nihče ne boji in ga ni treba skrbeti, da si bodo znali pomagati. Draginja bi sicer marsikoga izčislila, da bo začel razmišljati, kdo ima od nje koristi in kako bi jo edino lahko učinkovito zavrl, vendar se zdi, da sila, ki »kolala lomila«, še vedno ni dovolj velika, da bi zbržila konzumente v močni organizaciji.

Nerazumljive naivnosti v zagovorih obtožencev

Spretno izpeljane sleparije z dobavnicami ljubljanskega mestnega poglavarstva

Ljubljana, 3. aprila. Priznanje je na sodišču velika olajšilna okolnost. Prav za prav najverjetneje olajšilna okolnost. Zato predsednik senata vedno pove obtožencu, preden se začne obtožbenec zagovarjati, da bo kazen manjša, če bo vse lepo priznal. Pripomni pa predsednik takoj nato, da daje zakon obtožencu pravico, da se zagovarja, kakor ve in zna. Priznanje pa je tudi težka stvar. Malo je ljudi, ki priznajo kar prostovoljno svoje grehe in se potleje iz odprto vprašanje, ali so priznali iz slabosti ali iz krepkosti in notranje moči. To se seveda vprašanje za psihologe in pedagoge, za sodnike zadostuje, da obtožence prizna, sodniki se prav za prav ne zanimajo za vprašanje, zakaj je obtožence priznal.

Človeška duša pa je tudi čudna stvar. Predvsem je strahotno maščevalna. Zgodi se, da človek prizna svoj greh, a ne zgodi se to brez slabih posledic. Pretekla človeška duša se hoče oskodbati za ponižanje — in priznanje je skoraj vedno nekakšno ponižanje — in zaradi tega dela rove grehe, največkrat neumne, nesmiselne grehe, zaradi katerih imenujemo ljudi, ki take grehe delajo, omejene naivne. Sami imajo gotovo nekaj od takega početja, nekakšno zadoščenje dajo sami sebi, za druge, celo pa še za sodišče, je tako početje kratkoročno neumno.

Josip Prebil, ki se je včeraj zagovarjal pred malim kazenskim senatom, je priznal, da je ponaredil naročilnice mestnega poglavarstva in da je na ta način prevrnil tvrdki Schneider in Verovšek in tvrdko Bidovec. Priznal je v splošnem, bi lahko rekli, v teku zagovora pa se je hotel oskodbati za priznanje in se je izmišljal vse mogoče glede denarja, ki ga je sam dobil, in glede denarja, ki ga je dobil njegov pajdaš Alojz Gradišek. Čeprav bi bilo najbolj enostavno, da bi vse podrobno povedal lepo po resnici, ko je že v glavnem vse priznal, vendar se je izmikljal in se je delal lepšega.

Ko je šlo za to, ali je bil že kdaj prej kaznovan, je na primer tudi gladko utajil svoje predkazni, ko bi vendarle moral vedeti, da ima sodišče vedno na razpolago ne samo sodne spise o kaznih, temveč tudi poročila policije in poročila občine o kaznih. Nerazumljiva je takale naivnost

človeka, ki je v glavnem priznal svoj greh, pa še vedno išče neko poto, po kateri bi se prikazal sodniku čistejši in poštenjši.

Prebil je po poklicu mizar. Nekoč se je seznanil s ključavničarjem Gradiškom, ki ga zdaj orožniki in policija vneto iščejo po vsej državi s tiralo. Gradišek je bil od maja 1937, do decembra 1. 1938 v službi pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani. Dodeljen je bil gospodarskemu uradu. Zaupali so mu dobavnice, s katerimi je hodil po razno blago v ljubljanska podjetja. Pa se je izkazalo, da ni pošten in izgubil je službo pri magistratu. Preden se je poslovil, je izmaknil štiri dobavnice mestnega poglavarstva. Sam Gradišek trdi, da so mu gospodje v uradu toliko zaupali, da je kar sam iztrgal dobavnice, ki so bile že opremljene z žigom mestnega poglavarstva, iz bloka ter jih je dal podpisati odgovornemu uradniku in je nato šel po blago za mestno občino. Nekoč si je Gradišek prilastil štiri take dobavnice z žigom in s temi dobavnicami je izpeljal pretekano prevaro.

Pomagal mu je Prebil. Nekega dne se je Prebil oglašil pri tvrdki Verovšek z dobavnico, katero je sam podpisal in tvrdil, da mu je izročila 141 kg angleškega čina, vrednega 8900 din. Čin sta Prebil in Gradišek prodala nekemu drugemu ljubljanskemu podjetniku. Drugič je prišel Prebil z drugo dobavnico k Verovški, a čin se je med tem podražil in tvrdka je Prebilu naročila, naj vpraša v gospodarskem uradu, ali bo mesto kupilo čin po višji ceni. Prebila seveda ni bilo več nazaj. Pač pa je poskusil srečo pri tvrdki Bidovec, kjer je res dobil 35 kg čina, vrednega 2441 din. Ta čin sta sleparija prodala nekemu livarju v šiški.

Bilo pa je vse to na srečo in nesrečo proti koncu meseca predlanskim. Tvrdka Verovšek je zahtevala od pristojnega urada na magistratu pravo naročilnico in tako je bila sleparija odkrita.

Naivnost se je Prebil zagovarjal tudi še v podrobnostih. Ko ga je predsednik vprašal, zakaj je izvršil sleparijo s službeno čepico, je obtožence odgovoril, da je bila zima in da ga je zeblo v glavo, pa je sprejel službeno magistratno čepico, katero mu je dal Gradišek. Gradišek pa je čepico ukradel na magistratu, saj tedaj ni

bil več v službi pri mestu. Senat pod predsedstvom s. o. s. Julija Fellaherja je spoznal Prebila za krivega in mu prisodil leto dni strogega zaporu in 360 din globe.

Ruska drama o letu 1812

V soboto teden je bila v moskovskem Vahtangovem gledališču premiera Solovejve drame »Maršal Kutuzov«. Delo obravnava zgodovinsko leto 1812. Glavna junaka sta Napoleon in vrhovni poveljnik ruske vojske maršal Kutuzov. Drama se pričnjava z Napoleonovim pohodom v Rusijo, popisuje njegove najvažnejše faze in se zaključuje z Napoleonovim prehodom čez Berezino ter s smrtjo starega Kutuzova kot junaka in človeka. Kutuzov ni nikoli spravljal v nevarnost življenja svojih vojakov, da bi si priboril slavo. To je storil samo, če so mu nujno zahtevali interese njegove domovine. Po številu mnogo močnejša francoska vojska ni doživela v Rusiji poraza zaradi ostre ruske zime, temveč zaradi upora ruskega naroda. Drama »Maršal Kutuzov« je zelo učinkovita in režiser Chlonkov, ki jo je uprizoril, je dosegel z njo velik uspeh.

Planet Merkur

Najmanjši in solncu najbližji planet je za opazovanje zelo nevhvaležen. Če se vidi s prostim očesom, je zelo nizko nad obzorjem in fizikalno opazovanje se ne posreči. Če ga iščemo podnevi, ko je visoko nad obzorjem, dovoljuje močno valovčev zrak le neznatno povečanje. Pri tem je njegov dozdveni premer zelo majhen in ni torej čuda, da je bilo mogoče le redko opazovati na Merkurju kaj pomembnega, po čemer bi se dala določiti rotacijska doba.

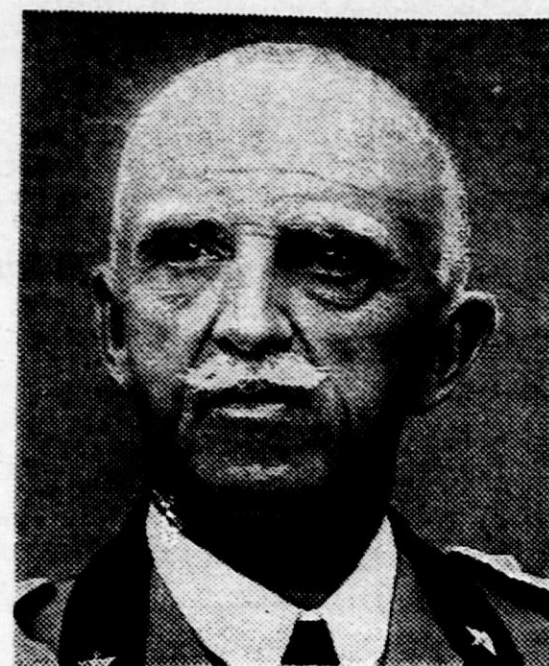
Schiaparelli je po svojih opazovanjih sodil, da se zasluče Merkur okrog svoje osi v istem času kakor okrog solнца, torej približno v 88 dneh. Njegovo os naj bi bila pa navpična in ne nagnjena kakor os naše zemlje. To bi pomenilo, da je ena stran Merkurja obrnjena vedno proti solncu, druga pa od njega. Na eni strani naj bi bilo vedno svetlo in zelo vroče, na drugi pa vedno temno in mraz. Zvezdoslovci domnevajo, da Merkur nima goste atmosfere. Po fizikalnih zakonih moramo domnevati, da Merkur sploh nima atmosfere, kajti njegova privlačna sila je le nekoliko večja od privlačne sile naše lune, a luna nima atmosfere.

Ko so pa merili toploto se je izkazalo, da toplotna razlika med svetlim in temnim delom ni tako velika kakor bi človek pri-

čakoval, če bi bila ena stran Merkurja vedno obrnjena proti solncu, druga pa od njega. Potem takem bi morala biti rotacijska doba krajša morda samo nekaj dni. Pri tem ne smemo pozabiti, da je merjenje toplote prav tako težko kakor opazovanje. Niti zdaj ne moremo točno reči, kako dolg je na Merkurju dan in kako dolga noč.

ZOBOL
— Zob te boli?
— Če bi bil to moj zob, bi si ga bil dal izdreti.
— Jaz tudi, če bi bil to tvoj zob.
MODERNA ŽENA
— Vaš mož se je torej včeraj obesil v sobi? Ali ste prerezali vrvi, ko ste ga našli obešenega?
— Ne, on je še dihal.

Italija in Savojski dom Italijanske rodbine vidijo v kraljevski rodbini živ simbol kontinuitete narodnega življenja

Italijanski kralj Viktor Emanuel III.

Vsa Italija je zrla ob koncu februarja z ljubeznijo v neapoljsko kraljevsko palačo, kjer je bila rojena princesa Marija Gabriella. Poroka princa Umberto s princeso Mario Jose v Rimu leta 1931 je bila sijajna manifestacija vdanosti vsega italijanskega naroda kraljevski rodbini. Navdušenje italijanskega ljudstva ob poroki v kraljevski rodbini je spominjalo na podobne manifestacije v srednjem veku. V krasnem parku vile Borghese so defilirali pred prestolonaslednikom in njegovo soprogo zastopniki vseh italijanskih krajev v pestrnih narodnih nošah. Princ in princesi so prinašali od doma skromna darila, delo svojih spretnih rok, ali darove zemlje.

Italijanska kraljevska rodbina služi vsem italijanskim rodbinam za vzor, za simbol kontinuitete narodnega življenja. Tudi kralji so samo ljudje. Zdj ko se je omajalo in padlo že toliko prestolov, predstavlja Savojski dom najlepši vzor resnično narodne dinastije, nerazdružno zvezane s predstavo zedinjene in velike Italije. Ustanovitelj dinastije Savojskega doma je bil Umberto I., ki je umrl 1. 10. 1900. Vsi potomci tega vladarja, ki je njihova dežela obsegala v bistvu sedanjo francosko Savojo, so se zadovoljevali do 1416 s skromnim naslovom grofa — conte di Savoia. Iz tega pa ni sledilo, da bi bili to malopomembni vladarji.

Za kmetijski pouk ali proti njemu Važno zborovanje obmejnega učiteljstva v Mariboru

Maribor, 2. aprila. Naše obmejno učiteljstvo, ki je organizirano v sreskem učiteljskem društvu za Maribor levi breg, bo imelo v soboto 6. t. m. s pričetkom ob pol 10. uri dop. važno zborovanje v krčevinskih šoli. Pred zborovanjem bodo imeli svoje sestanke društveni odbor, nadalje osek za obmejno šolstvo, osek učiteljev ter učiteljski pokret.

Na dnevnem redu sobotnega zborovanja je tudi anketni razgovor o perečem strokovnem problemu: »Za ali proti kmetijskemu pouku kot posebnemu predmetu ljudske šole.« Anketo bo ob sodelovanju ostalega članstva vodil agilni društveni predsednik g. Mirko Vauda iz Sv. Marjete ob

Pesnici in sicer po točkah, ki so bile objavljene obmejnemu učiteljstvu s posebno okrožnico. To vprašanje je tako važno, da se javno obravnava po listih, glasilih ter v raznih ustanovah, ki so za to kolikor toliko poklicane. Edino pravilno in umestno pa je, da spregovori v tej zadevi svojo besedo ravno naše učiteljstvo, ki je ob meji postavljeno pred posebne vzgojne naloge in ki hoče spraviti to vprašanje v sklad z načeli sočasne življenjske šole.

Iz tega razloga je treba pozdraviti podobno obravnavanje tega problema, pa tudi način razpravljanja potom ankete, ki bo prineslo nedvomno lepe konkretne rezultate.

Dve nesreči

Litija, 3. aprila. Iz včerajšnjega »Slovenskega Naroda« so zvedeli naši čitatelji o hudi nesreči, ki je doletela zasavskega železniškega delavca Jožeta Zavrla s Krenšinskih poljan. Ob istem času, ko smo čitali poročilo o nesreči železničarja Zavrla, pa se je razširila po Litiji vest še o dveh nesrečah. Matozov France, sin posestnika s Frtice, se je namnil na neko lesno industrijo. Hotel si je kar sam izdelati javorjevo desko za rezanje mesa. Pognal je mizarjski stroj, pa se mu je pripetila težka nesreča. Električni skobelnik je vsesal in udarec je spodenel javorjevo desko. Franceljnu pa je potegnili levo roko in stroj mu je odrezal prste. Nesrečni France je kričnil od bolečine in

zaklical na pomoč. Ostali, ki so bili v bližini, so čuli obupne klice. Francetu, ki je ob prste, so nudili prvo pomoč, nato pa so ga spremlili domov. Z večernim vlakom so ga poslali v ljubljansko bolnico.

Tretja nesreča se je pripetila na Cerarjevi stavbi poleg litijskega mostu. Tam je začel zdaj trgovec g. Cerar dvigati hišo. Pri gradnji je bil zaposlen Anžur Ivan iz Grada. V prvih popoldanskih urah je nosil s svojim tovaršem malto. Nekemu zidarju, zaposlenemu vrh stavbe, pa je ušla iz rok težka opeka in je priletela Anžurjevemu na glavo. Fant je dobil na glavi opasno rano in se je onesvestil. Takoj so poklicali zdravnika, ki je dal prenesti ponesrečenca v svojo ordinacijo. Nudil mu je prvo pomoč, nato pa so ga odnesli domov.

Čeprav mi je bila ta ljubosumnost najhujša muka, se mi je dekle vendar smililo, ko sem nekega dne slučajno zvedel, da Vamahire ni več pod streho Francoza v bližini moža, ki so ga nazivali domačini veliki poglavar ali »Nebeško oko«, glede na njegovo intenzivno modre oči, vzbujajočo pozornost tem bolj, ker imajo Indijanci črne oči. Vamahire je bila izginila. Ali jo je bil Valcor ubil?

Ali jo je bil poslal v globino Selve, v ono daljno naselbino, od koder sem jo bil privedel?... Tega nisem mogel zvedeti. Najverjetneje se mi je zdela, da se je naveličal in jo odstranil zlepa, ker ni hotel, da bi se vrnila k meni. Jaz bi jo bil gotovo zopet sprejel. Ne bil bi se oziral na svoj ponos. V meni je še vedno kipela strast, hrepenenje po nji je bilo še močnejše. Trpel sem bolj ob misli, da je mrtva, nego da pripada drugemu. Toda čas je najboljši zdravnik, on izleči vse rane. Muke ljubezni so se sčasoma polegile. Nisem pa niti za hip nehal sovražiti Valcora in hrepeneti po priložnosti, da bi mu mogel storiti toliko zla, kakor ga je bil storil on meni.

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

— Ne toliko. Mar ni zadostoval izsekati v pragozdu pasove, na katerih bi se pridobival kavčuk vedno šele po petnajstih letih? Narava, pa naj bo že kakršnakoli, bi se mogla podrediti temu sistemu. To je pomenilo ustvariti si neprecenljiv in neizčrpen vir naravnega bogastva.

— Pasja noga! — je vzkliknil Gairance, ves navdušen. — Ne čudim se, da je postal ta moji milijonar. Toda kdo je sprožil misel in kdo je dal pobudo za te prve začetke. Fantom, o katerem ste me malone prepričali, se je porodil v glavi prvega, ali drugega...?

— Druga. In za to imam pisane, nepobitne dokaze. To je eden izmed treh temeljev mojega postopka.

— Govorite!

— Dovolite mi najprej pojasniti prvo okolnost, ki me je privedla na sled.

— Naj bo, toda jaz potrebujem zdaj dokaze. Kar se tiče tega drugega, vem dovolj.

Bolivijec je za hip obmolnil, kakor da hoče jasneje obuditi svoje spomine. Potem je pa znova povzel besedo:

— Bila je ženska, Indijanka, ki je vzbudila v meni prvi sum. Pred dvema letoma me je poslal Valcor nazaj v Ameriko, da bi nadziral upravo njegove plantaze, ki ji ni zaupal in da bi mu poročal, kako stvar stoji. Dolgo sem se že mudil v Evropi in priznam, da mi je bolj dišalo brezdelje in brezskrbno življenje, kakor pa trdo delo. Valcor je plemenit. Ni mi tega zameril. Razen tega mi je pa hotel poplačati neki dolg, potolažiti jezo, ki sem jo gojil od njega, in ki ga je vznemirjala. To je tudi dalo povod vsemu. Čujte, kako je prišlo do te jeze.

Bil sem mladenič vroče krvi, ko sem na vest o prizadevanju francoskega markiza na polju civilizacije prodril v samo središče Selve, da bi mu ponudil svojo pomoč. V eni izmed indijanskih naselbin, skoz katere me je vodila pot, sem našel oboževanja vredno dekle, ki me je en sam njen pogled zadela kakor strela iz jasnega in ki je vzbudilo v meni edino globoko strast mojega življenja. Bila je mlada Indijanka iz plemena Chiquitos.

To so prijazni in mirni divjaki, čijih veselje je prišlo že v pregovor, in tudi zelo gostoljubni so. Pozvali so svoja dekleta, naj zaplešejo pred menoj. Ena izmed plesalk, Vamahire, je bila tako lepa in dražestna, da bi se bilo ob pogledu na njo zvrtilo